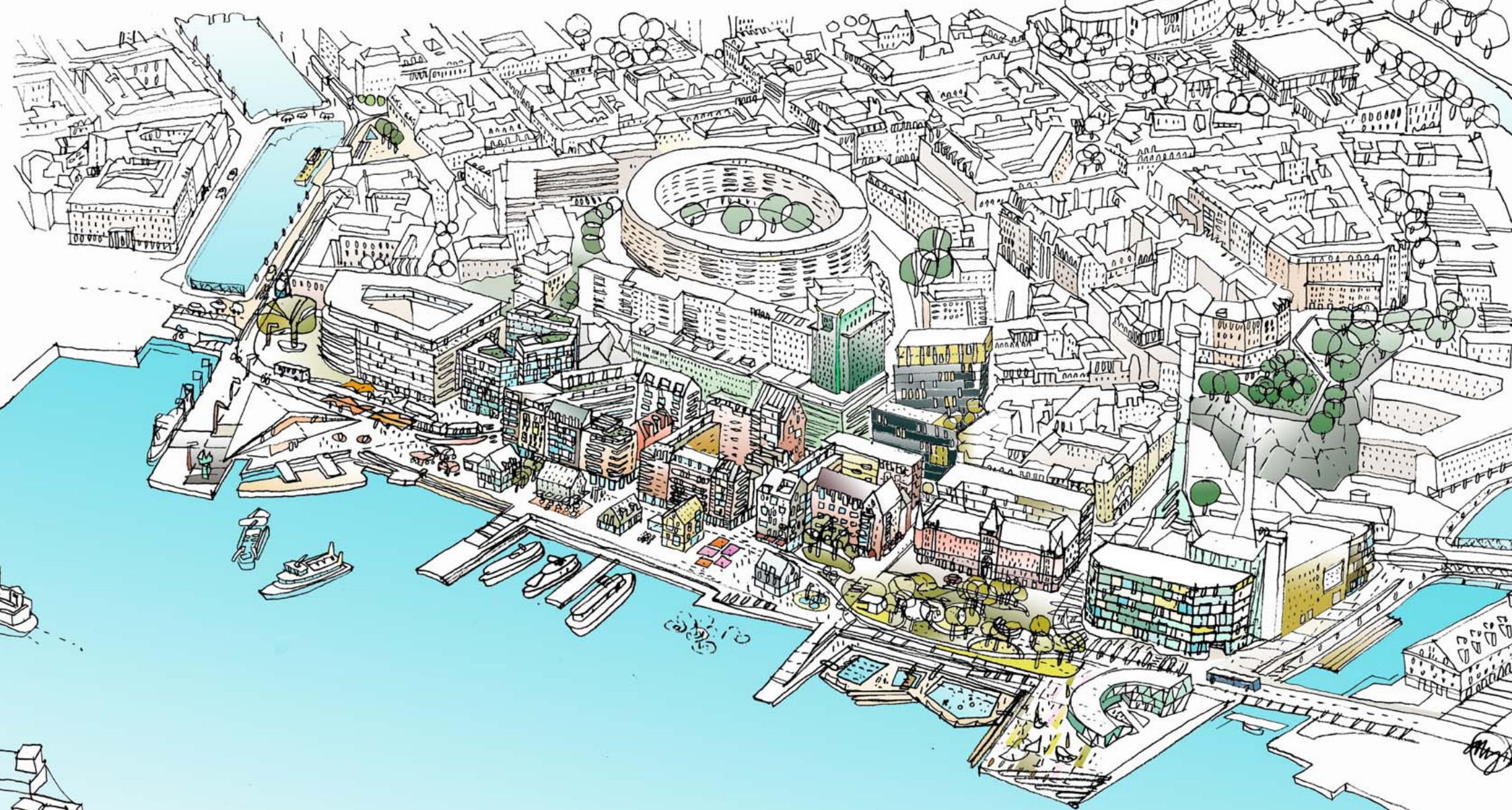

KVALITETSPROGRAM FÖR **SKEPPSBRON**

TILLHÖRANDE DETALJPLANERNA FÖR SKEPPSBRON
SEPTEMBER 2012

KVALITETSPROGRAM FÖR SKEPPSBRON

TILLHÖRANDE DETALJPLAN FÖR SKEPPSBRON

DNR: 0462/07

2012-09-04

ANTAGANDE

TILLHÖRANDE DETALJPLAN FÖR SPÅRVÄG SKEPPSBRON

DNR: 0739/10

2012-01-17

ANTAGANDE

DETALJPLANER FÖR SKEPPSBRON

Detta kvalitetsprogram utgör en del av handlingarna för detaljplanerna på Skeppsbron:

- Detaljplan för Skeppsbron, i stadsdelen Inom Vallgraven, SDN Centrum, i Göteborg,
- Detaljplan för Spårväg Skeppsbron, i stadsdelen Inom Vallgraven, SDN Centrum, i Göteborg, antagen av Kommunfullmäktige den 17 januari 2012.

GRAFISK FORMGIVNING

Christian Jönsson, Sweco Architects, Göteborg.

ILLUSTRATIONER, KARTOR OCH FOTON

Illustrationerna är gjorda av Andrea Hulting Gustafson, Erséus Arkitekter, om inget annat anges.

Kartor och ortofoton är framtagna av Stadsbyggnadskontoret, Göteborgs Stad, om inget annat anges.

Samtliga fotografier i dokumentet är tagna av Göteborgs Stad, Älvstranden Utveckling AB och Sweco Architects om inget annat anges.

MEDVERKANDE

Stadsbyggnadskontoret genom Karolina Örneblad, Fredrik Söderberg, Birgitta Löf och Anna Signal.

Älvstranden Utveckling AB genom Cecilia Strömer, Martin Blixt och Staffan Bolminger.

Trafikkontoret genom Björn Lindgren.

Park- och Naturförvaltningen genom Amelie Sandow och Bengt Nilsson

Sweco Architects genom Christian Jönsson, Henrik Fogelklou, Anna Samuelsson, Hanna Gustafsson och Pekka Leppänen.

Erséus Arkitekter genom Andrea Hulting Gustafsson och Lisa Erséus.

Gehl Architects genom Ulrich Nielsen.

REFERENSER

Byggande för en hållbar utveckling i Göteborg. 10 exempel. Göteborgs Stad.

Bygga-bo-dialogen för hållbart byggande och förvaltande. Boverket, ByggaBoDialogen, Energimyndigheten.

Dagvatten inom planlagda områden. VA-verket i Göteborg.

Hur kan energiresursbehov och klimatpåverkan i befintlig bebyggelse minskas? En studie av bygg- och energibranschen i samverkan. SBUF och Svensk Fjärrvärme.

Miljöanpassat byggande. Program för Göteborg: Bostäder. Göteborgs Stad, Fastighetskontoret.

Mål för miljön/God bebyggd miljö. Boverket.

Stadsbyggnadskvaliteter i Göteborg. Om stadens utformning. Göteborgs Stad, Stadsbyggnadskontoret.

Höga hus på södra älvstranden. Stadsbyggnadskontoret, mars 2010.

Västra Hamnen, Malmö. www.malmo.se

Skeppsbron. Handel och besöksintensiv näring. ZÖK AB.

Den ideala bytespunkten – med resenären i fokus. En delrapport inom arbetet med K2020: Framtidens kollektivtrafik i Göteborgsområdet. Gehl Architects, 2007.

Stadens golv. Policy för markbeläggningar i Göteborg. Göteborgs Stad, remissutgåva 2010-10-22.

INNEHÅLL

INLEDNING	4
DÅ, NU & SEDAN	6
VISION FÖR SKEPPSBRON	9
ÖVERGRIPANDE PLANIDÉ	10
DELOMRÅDEN	12
DELOMRÅDE HÅLLBAR STADSUTVECKLING	14
DELOMRÅDE KNUTPUNKTEN	20
DELOMRÅDE STORA BADHUSGATAN OCH FÖRBINDELSESTRÅKEN	24
DELOMRÅDE KVARTEREN	28
DELOMRÅDE KAJ- OCH VATTENOMRÅDET	34
DELOMRÅDE NOCKEN OCH PARKEN	40

INLEDNING

KVALITETSPROGRAMMETS SYFTE OCH UPPLÄGG

Kvalitetsprogrammet är framtaget inom ramen för detaljplanearbetet för Skeppsbron, i syfte att beskriva vilka kvaliteter och värden som ska vara vägledande vid den fortsatta utvecklingen av Skeppsbron.

Kvalitetsprogrammet är ett komplement till detaljplanen och dess plankarta med rättsverkande bestämmelser. I kvalitetsprogrammet tas generellt inte sådana bestämmelser upp som redan regleras i plankartan.

Kvalitetsprogrammet är värdebaserat. Värdena kan uppnås på olika sätt och kvalitetsarbetet blir därmed mer flexibelt än om exakt utformning anges.

Skeppsbron har i arbetet med kvalitetsprogrammet delats in i fem geografiska delområden. För varje delområde redovisas huvudkvaliteter som ger en övergripande bild av de värden och kvaliteter som ska eftersträvas. Dessa konkretiseras sedan i ytterligare beskrivningar, referensbilder samt riktlinjer som ”ska” följas. Riktlinjerna förekommer främst i särskilda bildrutor eller i punktform.

Som ett övergripande paraply finns också ett avsnitt om hållbar stadsutveckling. I detta avsnitt beskrivs kvaliteter och riktlinjer för hur den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten ska tolkas på Skeppsbron.

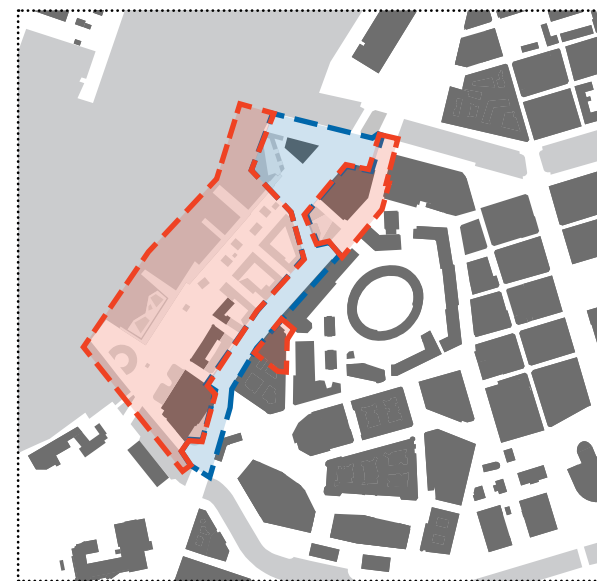
KVALITETSPROGRAMMETS ANVÄNDNING

Kvalitetsprogrammet vänder sig till tjänstemän, byggherrar och fastighetsutvecklare samt till övriga intresserade. Alla som är inblandade i utvecklingen av Skeppsbron har ett ansvar att se till att kvalitetsprogrammets intentioner efterlevs. Kvalitetsprogrammet ska betraktas som en överenskommelse mellan de medverkande parterna: Stadsbyggnadskontoret, Älvstranden Utveckling, Trafikkontoret och Park- och Naturförvaltningen.

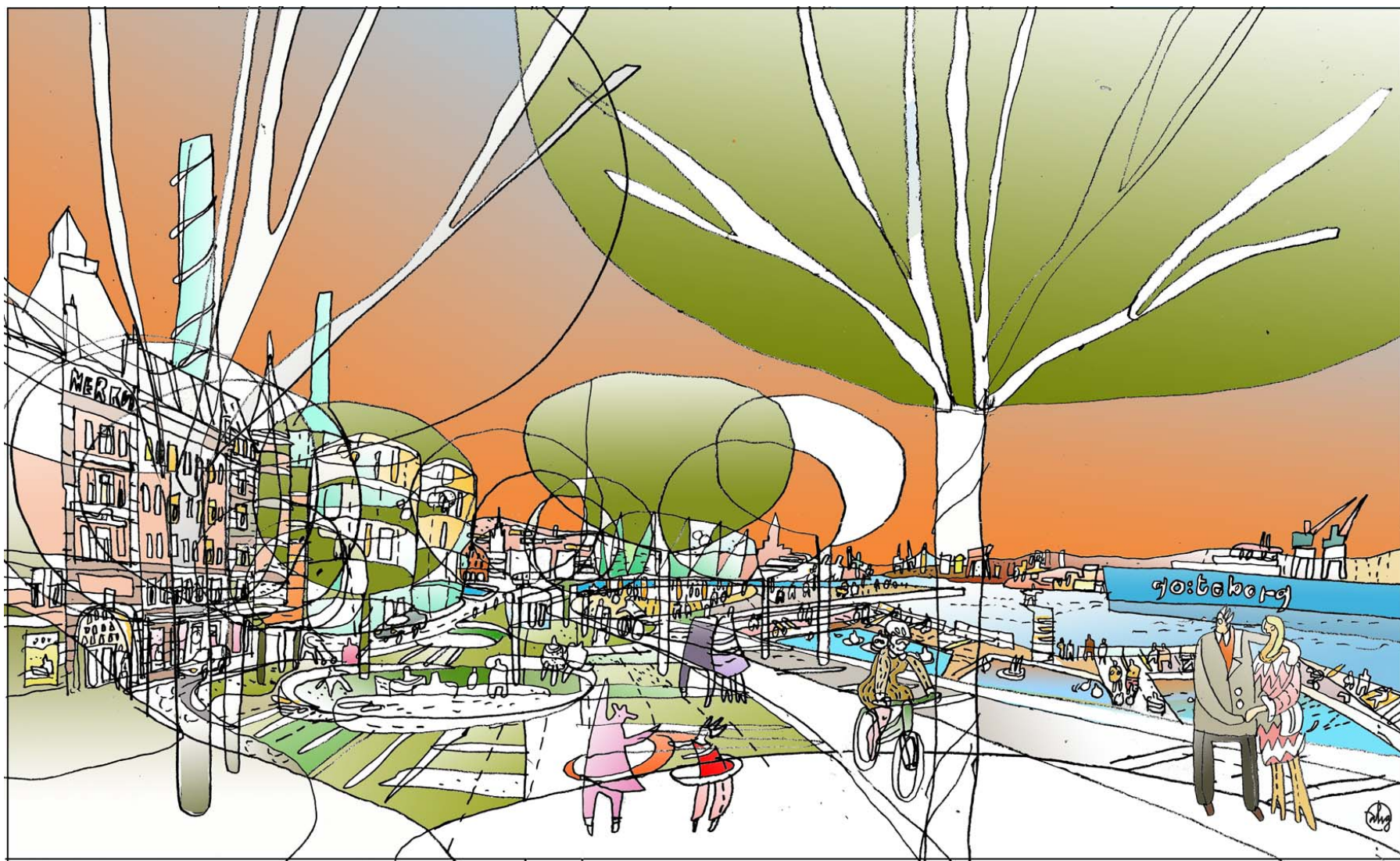
Innehållet i kvalitetsprogrammet ska fungera som vägledning och riktlinjer vid planering, utformning och projektering av Skeppsbrons olika delar: gator, torg, platser, parker, stråk, bebyggelse etc. Vid utformning och projektering ska gestaltungs-förslagen stämmas av mot kvalitetsprogrammet.

Kvalitetsprogrammet kommer att föras vidare, från detaljplaneprocessen in i genomförande- och byggskedena, och kopplas till olika former av genomförande- och upplåtelseavtal.

Kvalitetsprogrammet tillhör de båda detaljplanerna för Skeppsbron, men har ingen egen rättsverkan. Innehållet ska betraktas och hanteras som riktlinjer och rekommendationer som bidrar till att visionen för Skeppsbron uppfylls.

Kvalitetsprogrammet tillhör både detaljplanen för Skeppsbron (gräns enligt den röda, streckade linjen på kartan ovan) och detaljplanen för Spårväg Skeppsbron (gräns enligt den blå, streckade linjen på kartan ovan).

DÅ, NU & SEDAN

År 2006 stod Götatunneln klar för att frigöra hamnstråket inklusive Skeppsbron från stora delar av den trafik som under årtionden skapat en barriär mellan innerstaden och Göta Älv. Idag planerar vi för nästa epok i Skeppsbrons historia.

Dialog Södra Älvstranden

Som inledning till planeringsprocessen för Skeppsbron och andra områden längs Södra Älvstranden, genomfördes »Dialog Södra Älvstranden«. Syftet var att ta reda på vad göteborgarna vill använda Södra Älvstranden till. Sex lag med såväl proffs som medborgare i alla åldrar genomförde parallella stadsanalyser, där ett stort antal idéer till Södra Älvstrandens framtida innehåll presenterades. Analyserna kan beskrivas som ett förarbete till den lagstadgade planprocessen, som inleddes i och med att arbetet med ett planprogram för området påbörjades 2006.

Planprogrammet

Planprogrammet för Södra Älvstranden, där Skeppsbron utgör en del, godkändes av kommunfullmäktige i maj 2007. En viktig del i planprogramarbetet var att ta hand om de idéer som framfördes i Dialog Södra Älvstranden. Exempel på sådana frågor för Skeppsbron är:

- alla ska ha tillgång till kajer, promenadstråk, gator, torg m.m.
- spårvägens sträckning genom området.
- önskemål om ett bad i älven.
- många bostäder med olika upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar.

Parallella arkitektuppdrag

Innan detaljplanearbetet startade genomfördes parallella arkitektuppdrag med syfte att närmare studera hur Skeppsbron kan ges en planstruktur som håller över tid och som kan utgöra stommen för att förverkliga visionen. Fyra förslag presenterades och idéer ur samtliga förslag har utgjort underlag för detaljplanearbetet.

Detaljplaner för Skeppsbron

Efter att planprogrammet för Södra Älvstranden godkändes, påbörjades arbetet med att ta fram detaljplan för Skeppsbron. Under hösten 2009 genomfördes samråd kring ett detaljplaneförslag för Skeppsbron.

2005

2006

2007

2008

2009

Workshop kring offentliga rum

En workshopserie ledd av Gehl Architects genomfördes våren 2010. Arbetet omfattade kaj- och vattenområdet och dess kopplingar in mot staden. Förutom Gehl Architects medverkade andra välrenommerade arkitekter samt experter inom hållbarhet, handel, klimat och trafik.

Syftet var att med social hållbarhet i fokus hitta lämplig utformning av och formulera riktlinjer för de offentliga platserna. Från workshopen drogs bl.a. följande slutsatser:

- Den mänskliga skala är viktig, finmaskighet.
- Bra med kontraster och överraskningar.
- Skapa variationer: i rumslighet, i funktion, i social mångfald.
- Bryta ner barriärer, skapa rumsliga kopplingar.
- Se Skeppsbron som en del av stadskärnan.
- Ta stor hänsyn till klimatet, använd det också.
- Bearbetning av Knutpunktens utformning.

Detaljplan för Spårväg Skeppsbron

Inför utställningsskedet delades detaljplanen för Skeppsbron upp i två planer (se kartan på sidan 4), varav den detaljplanen som omfattade Stora Badhusgatan, Stenpiren, Skeppsbroplatsen och knutpunkten antogs av Kommunfullmäktige den 17 januari 2012.

Detaljplan för Skeppsbron

Utställning av detaljplan för de delar av Skeppsbron som inte omfattades av detaljplanen för Spårväg Skeppsbron genomfördes tidig vår 2012.

Detta kvalitetsprogrammet har kompletterats under hand och utgör nu en samlad syntes av processens led. Kvalitetsprogrammet hör därmed till båda detaljplanerna för Skeppsbron.

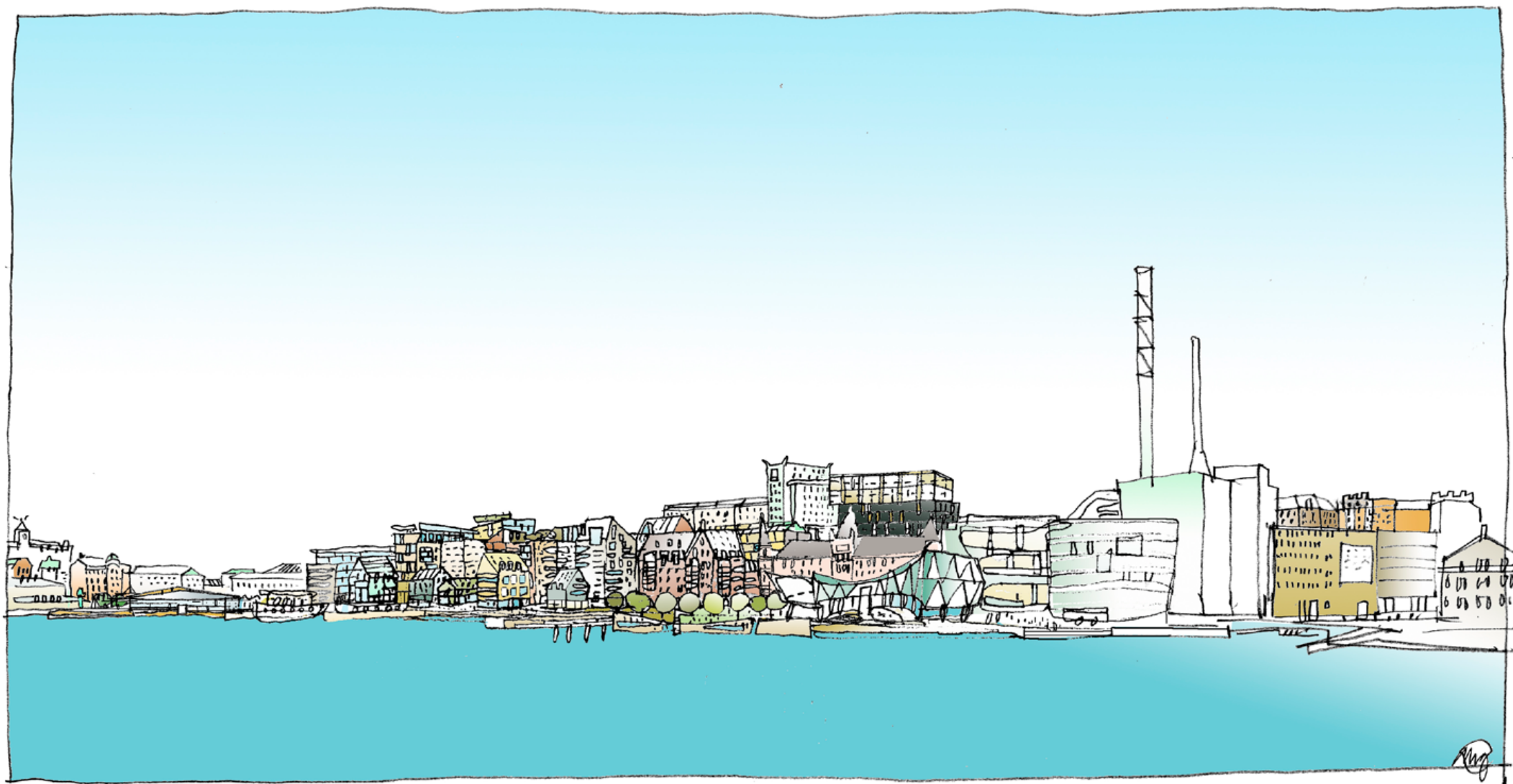
2010

2011

2012

2013

2014

VISION FÖR SKEPPSBRON

SKEPPSBRON ÄR GÖTEBORGARNAS NYA, SPÄNNANDE MÖTESPLATS VID ÄLVEN

Hit är det enkelt att ta sig från såväl Järntorget, Kungsgatan, Nordstan som Brunnsparken. Längs kajstråket är det **mycket folk i rörelse** och alla känner sig **välkomna och trygga**. Människor rör sig till och från sina bostäder på Skeppsbron, promenerar och flanerar, slår sig ner på något café eller någon restaurang. Eller bara njuter av **vattnet, hamnlivet och den storslagna utsikten**.

Vid Stenpiren, **den nya knutpunkten**, byter trafikanterna snabbt mellan färja, buss och spårvagn. Innanför kajstråket finner cyklisten den genaste vägen mellan väster och city. Stora Badhusgatan är ett **trevligt promenadstråk** med butiker och verksamheter där berget och **kvarteret skyddar** när vinden friskar i.

Från älven får Göteborgs city ett **nytt attraktivt ansikte mot vattnet** med de nya byggnaderna på Skeppsbron, och det nygamla Rosenlundsverket som bildar fond till det **välbesökta badet** intill. Här är det fullt med badare som kan ta ett varmt dopp utomhus året runt.

Skeppsbron är en av de mest spännande och trivsamma mötesplatserna i stan och göteborgarna berättar stolt om hur Skeppsbron har utvecklats till **en förebild för hur vi bygger stad**, för hållbar stadsutveckling.

ÖVERGRIPANDE PLANIDÉ

SKEPPSBRONS RELATION TILL STADEN

Skeppsbron blir göteborgarnas nya mötesplats vid älven och stadens nya ansikte ut mot älven. Området ligger centralt, cirka 10-15 minuters promenad från Centralstationen, och utgör länken mellan hamn/älvmiljöerna och innerstaden. Utvecklingen på Skeppsbron ska återställa områdets koppling till älven, och lyfta fram älvrummet istället för att skärma av staden från älven.

Nya kopplingar mellan Järntorget och Västra Nordstaden/Brunnsparken växer fram. Rosenlundsgatan/Rosenlundskanalen och Södra Hamngatan/Stora Hamnkanalen blir vitala och befolkade gångstråk och stadsrum runt Otterhållebergets höjdrygg. Kungsgatans förbindelse till Järntorget kompletteras med en ny riktning i Esperanto-platsen, som blir entrépunkt till Skeppsbron från Kungshöjd. Som cyklist tar man sig lätt in i och förbi området utmed kajstråket.

Skeppsbron blir, med en knutpunkt vid Stenpiren, också en viktig länk mellan de norra och södra älvstränderna med hållplatser för spårvagns-, buss- och båttrafik. Älvförbindelsen vid Stenpiren öppnar också för nya kopplingar för cyklister från innerstaden till Hisingen. Närheten mellan staden på båda sidor om älven ökar.

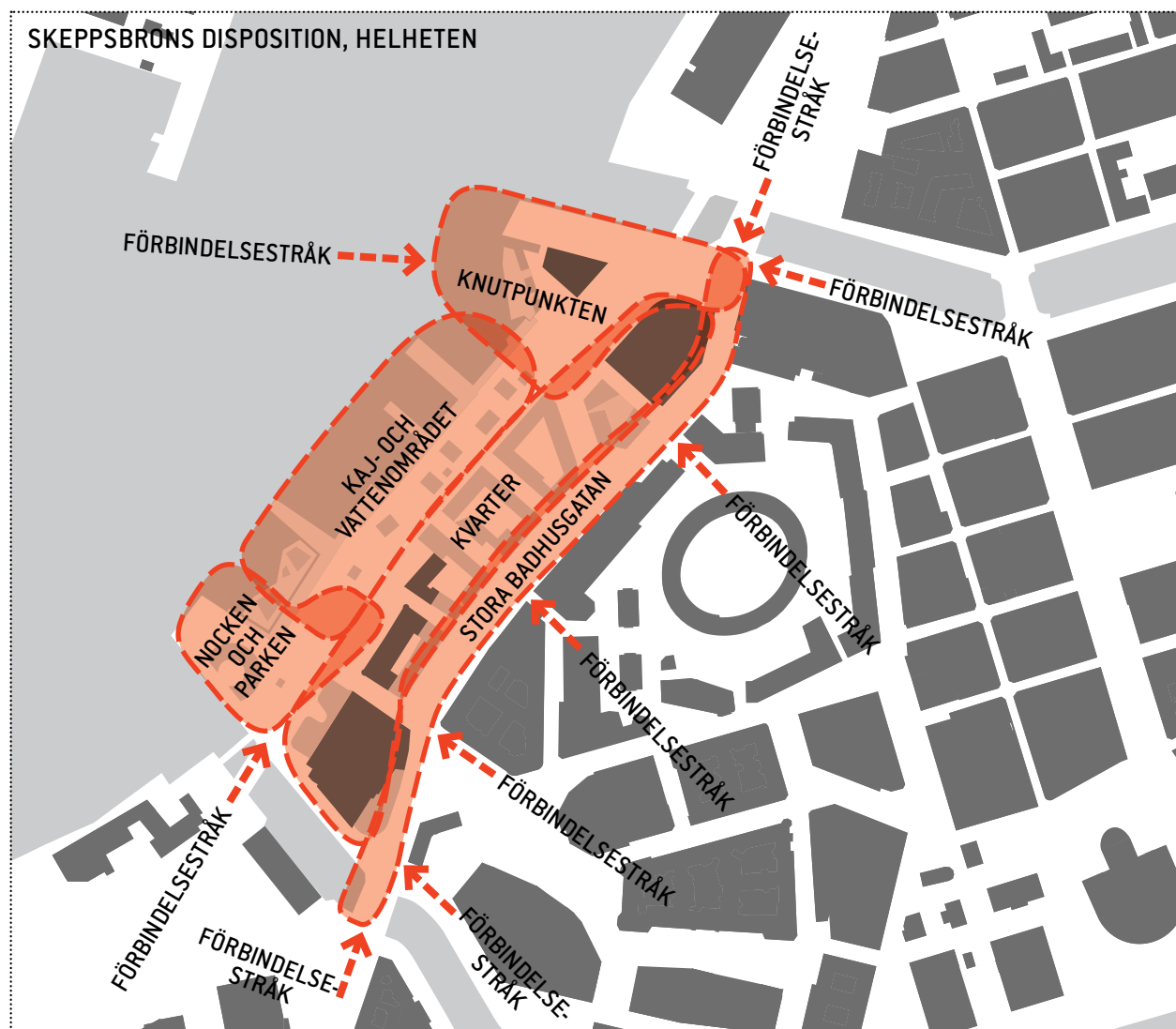

Illustrationen och ortofotot är hämtad från samrådshandlingen för detaljplanen, hösten 2009.

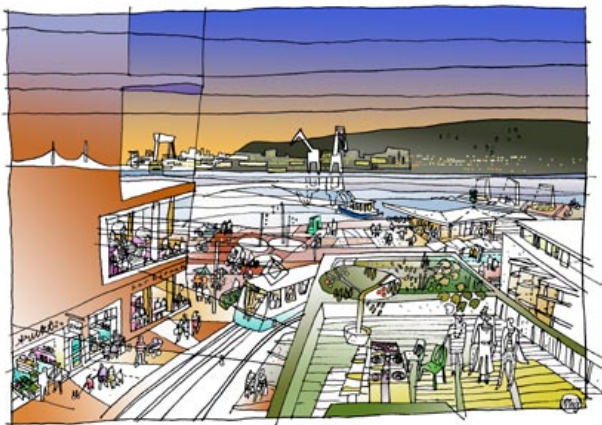
SKEPPSBRONS DISPOSITION

Skeppsbron byggs upp utifrån två parallella stråk i syd-västlig-nordostlig riktning: *Stora Badhusgatan* och *Kaj- och vattenområdet*. I bägge ändar av området finns »ankarpunkter« i form av *Knutpunkten* i norr och *Nocken* i söder. Mellan stråken utvecklas *nya stads kvarter* med blandat innehåll, vars brukare befolkar Skeppsbron under dygnets alla timmar, året runt.

En space syntax-analys för Skeppsbron och dess omgivningar visar att den föreslagna strukturen bättre kommer att koppla Skeppsbron till stadens centrum. Framför allt kommer Stora Badhusgatans del närmast Järntorget och hela Kajstråket att bli väl integrerade stråk där många människor vistas och passerar.

DELOMRÅDEN

Hållbar stadsutveckling

Den ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbara staden kan uppnås på många olika sätt. Några grundläggande aspekter finns dock, och tillsammans med ett antal mer platsspecifika riktlinjer för Skeppsbron, fungerar denna del av kvalitetsprogrammet som ett övergripande paraply som flertalet av de andra riktlinjerna grundar sig på.

Några nyckelfrågor är hur man hanterar energianvändningen, val av byggnadsteknik och -material, stadens och människornas samspel, möjligheterna till det enkla vardagslivet, stadsmiljöernas attraktivitet som konkurrensfördel och den flexibla strukturen som kan förändras med tiden.

Knutpunkten

Kring Knutpunkten rör sig dagligen massor med människor, både de som är på väg till och från, men också de som stannar och betraktar. Terminalbyggnaden är navet i detta delområde och erbjuder öppenhet och service, men även skydd från vädrets makter. Det bildas en plats framför terminalbyggnadens södra fasad, som kan utformas för att få ett bra lokalklimat i denna utsatta miljö.

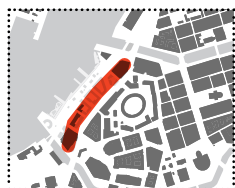
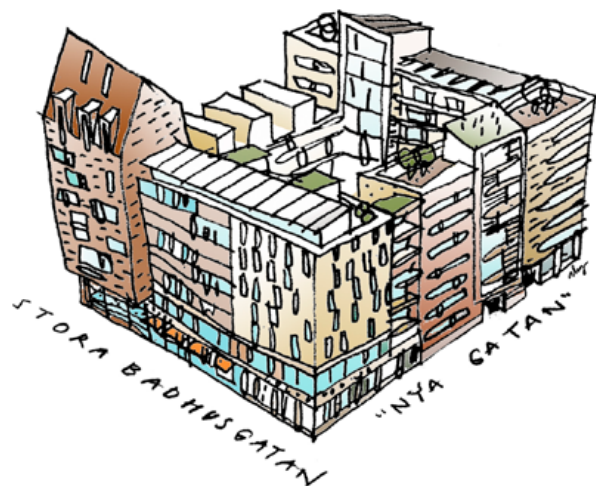
Stenpiren och Skeppsbroplatsen utformas för att leda och locka människor från Norra och Södra Hamngatan, Packhusplatsen och Packhuskajen in på Skeppsbron. Entréplatsen har plats för intensitet, möten, vila, rekreation och paus.

Stora Badhusgatan och förbindelsestråken

Stora Badhusgatan är en ny pulsåder i staden, en levande stadsgata, som ger plats för gående, cyklister, spårvagnar, bussar och bilar. Gatan har innerstadskaraktär och kantas av bebyggelse med verksamheter i bottenvåningen, vilket attraherar människor och skapar stadsliv.

Stora Badhusgatan är Skeppsbrons »rygggrad«, som håller ihop området och kopplar ihop Skeppsbron med resten av staden.

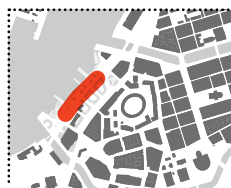
Kvarteren

Mellan de två parallella stråken utvecklas ny bebyggelse med blandat innehåll: bostäder, verksamheter, butiker etcetera ger liv

i området under dygnets alla timmar, året runt.

Kvarteren ska fungera som god boendemiljö åt många människor. Kvarterens innehåll ska också bidra till att stadsdelen blir levande under stora delar av dygnet.

Bebyggelsens arkitektur ska uppfylla många önskemål, t.ex. varierad, modern och värdig. Bevarandet av Merkurhuset och Kinesiska Muren skapar ytterligare tidsmässig mångfald.

Kaj- och vattenområdet

Kajstråket innehåller både ett kommunikationsstråk för blandtrafik och en kajpromenad. Längs kajpromenaden är det attraktivt

att vistas och röra sig till fots.

Bryggor i älven möjliggör för båtar att angöra och människor att komma nära vattnet. Älven är en av Skeppsbron stora tillgångar och utblickar mot vatten är också en återkommande kvalitet.

Längs kajen kommer fristående byggnader att kunna uppföras. Bottenvåningarna ska vara publika och berika stadsrummen.

Nocken och parken

I Skeppsbrons södra del finns »ankarpunkten« Nocken. Detta är en plats både för aktivitet och vila, med vacker utsikt mot älven men också med en koppling till det planerade badet och den planerade parken framför Merkurhuset.

På Nocken finns det plats för en publik byggnad, som blir ett nytt landmärke i älvrummet.

Detta kapitel om hållbar stadsutveckling fungerar som ett övergripande paraply till kvalitetsmålen för hela Skeppsbron. Den långsiktigt hållbara stadsutvecklingens tre huvudområden (social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet) är huvudrubriker under vilka riktlinjer formulerats för ett antal underrubriker. Riktlinjerna har i vissa fall förtydligats med referens- och exempelbilder. Hållbarhetens tre dimensioner ska uppnås genom innovativ teknik, nytänkande samarbeten och ett långsiktigt helhetstänkande.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Den ekologiska hållbarheten handlar för Skeppsbron i stor utsträckning om byggnadsteknik och detaljer, men innehåller även ett helhetstänkande kring exempelvis energianvändning.

Förebild inom hållbar stadsutveckling

Skeppsbron ska stärka Göteborg och Västsverige som styrkekluster inom hållbar stadsutveckling.

Skeppsbron ska genomsyras av en tydlig och synliggjord miljöprofil och det ska framgå för både boende och besökare att Skeppsbron är en stadsdel i framkant.

Hållbar stadsstruktur

Den hållbara stadsstrukturen innebär bl.a. att områden återanvänds och revitaliseras med ny markanvändning.

Mark i centrala lägen ges ett högt utnyttjande för att effektivt utnyttja redan gjorda och kommande investeringar i t.ex. infrastruktur och offentliga platser. I Skeppsbroområdet innebär detta bl.a. att delar av vattenområdet kan tas i anspråk för framförallt allmän platsmark.

Den hållbara stadsstrukturen underlättar för resor och transporter med kollektivtrafik, cykel och till fots, så att bilberoendet kan minska.

Miljöanpassat transportsystem

Skeppsbron blir en blandad stadsdel med närhet mellan funktioner, där fler kan gå, cykla och åka kollektivt. På Skeppsbron ska det vara enkelt och säkert att ta sig fram till fots eller med cykel.

Kollektivtrafiken på Skeppsbron kommer att vara väl utbyggd och tillgänglig, så att andelen resenärer kan öka. Knutpunkten blir ett nav för kollektivtrafiken i området, där resenärer snabbt ska kunna byta mellan spårvagnar, bussar och båtar.

- Cykelstråket längs kajen har stor betydelse i det övergripande cykelnätet och framkomligheten ska förbli god för cyklister. Samtidigt ska utformningen av stråket säkerställa att hänsyn tas till andra trafikslag och att konflikter undviks.

RIKTLINJER

HÅLLBAR STADSUTVECKLING

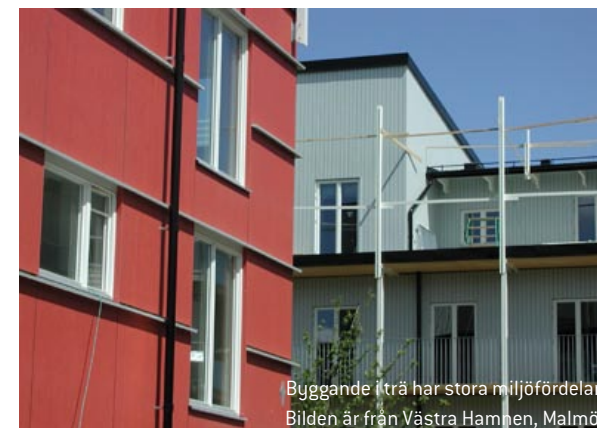
Miljöanpassat byggande, byggnadsteknik, material

Bebyggelsen ska ha så lite påverkan på miljön som möjligt, under uppförandet, brukandet och i rivnings-skedet.

- Göteborgs Stads Program för miljöanpassat byggande ska, tillsammans med gällande normer, följas och ses som baskrav.
- Bebyggelsen på Skeppsbron ska planeras och uppföras med ett livscykelperspektiv på materialval och en kretsloppsanpassning av avfallshantering.
- Materialen i byggprocessen ska i så stor utsträckning som möjligt komma från förnyelsebara resurser.
- Träbyggande på Skeppsbron ska uppmuntras, då trä har stora miljöfördelar jämfört med andra byggnadsmaterial.

- Produkter ska inte blandas, eftersom det försvårar separering av material som ska återanvändas.
- När byggnaden rivs kan materialet problemfritt återföras i naturens kretslopp eller användas som förnyelsebar energi.
- På Skeppsbron ska energieffektiva hus byggas, vilket innebär byggnader med hög komfort, bra inomhusmiljö och god ventilation samt låg energianvändning.
- Energieffektiva hus ska ha ett klimatskal och en ventilation som minimerar energiförlusterna.

Ny teknik

- Skeppsbron ska vara ett framåtsyftande projekt, som banar väg för nya tekniska kunskaper och lösningar.
- Utvecklingen på Skeppsbron ska följa med i den tekniska utvecklingen och ambitionerna ska uppdateras underhand, i syfte att undvika att icke fullgoda lösningar genomförs.
- Ett parallellt teknikuppdrag eller en teknikworkshop kan vara ett sätt att utmana parter och leverantörer att utforma en bebyggelse och anläggningar med den senaste och bästa hållbara tekniken.
- En väsentlig del i teknikuppdraget blir att utvärdera och utveckla energiförsörjningen så att Skeppsbron får den mest hållbara energiförsörjningen som går att åstadkomma.

RIKTLINJER

Energi

Användningen av energi ska minska jämfört med idag och förnybar energi ska användas, så att fokus blir på en miljöanpassad och energieffektiv tillförsel.

- Ambitionen är att få så stor utväxling som möjligt av tillförd energi på Skeppsbron.
- Den energin som finns i närområdet (t.ex. Roslundverket) ska tas tillvara, t.ex. kan värmeöver-skott i kommersiella lokaler och industrier nyttjas till uppvärmning av bostäder.
- Högvärdig energi, det vill säga el, ska främst användas till belysning och elektrisk utrustning.
- Energin ska utnyttjas maximalt och för detta krävs en helhetssyn som inte begränsas till byggnader-nas energieffektivitet, energiproduktion eller distri-bution av energi.

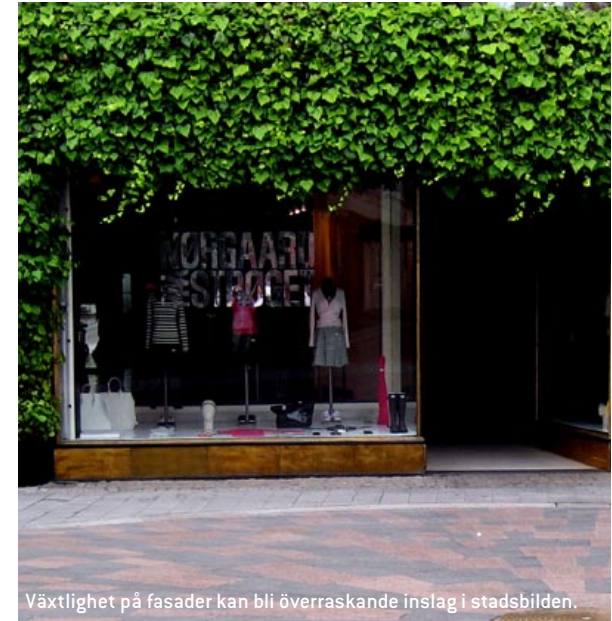
Återvinning och avfallshantering

- Ett enkelt, innovativt och tillgängligt system för källsortering ska utvecklas och användas på Skeppsbron.
- Den mest effektiva formen av återvinning och återbruk ska användas.
- Det ska finnas möjligheter att utnyttja energi från avfall och avlopp.

Grönska och vatten

Gröna ytor är viktiga bland annat för den biologiska mångfalden och för ekosystemtjänster som t ex luft-rening.

- Skeppsbrons begränsade ytor för gröna rum i tradi-tionell mening kräver till viss del kreativt tänkande för att få in så mycket grönska som möjligt.
- Befintliga bergväggar, odlingsbara terrasser och gröna tak är exempel på ytor som bör utnyttjas för urban grönska.
- Vertikala grönytor, odlingsbara terrasser eller lik-nande ska inte ersätta parkens funktion, där det sociala umgänget och möjligheten till rekreation är väsentligt, utan utgör ett komplement i en tät stadsmiljö.
- Det i centrumområden ofta förorenade dagvattnet får inte släppas ut direkt till recipient utan att kvali-teten förbättrats. Avrinningen bör fördröjas och re-duceras och dagvattnet renas så nära källan som möjligt.
- Dagvattnet kan också användas som en positiv re-surs och attraktiva miljöer kan skapas genom att synliggöra delvis öppna dagvattensystem.

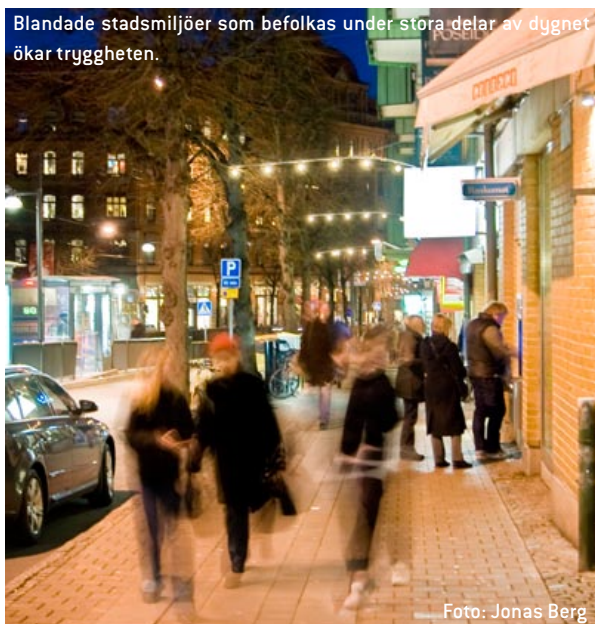
Växtlighet på fasader kan bli överraskande inslag i stadsbilden.

Delvis öppna dagvattensystem kan bli ett tillskott i miljön.

Stadsmiljön planeras för människor med olika behov.

Blandade stadsmiljöer som befolkas under stora delar av dygnet ökar tryggheten.

Foto: Jonas Berg

SOCIAL HÅLLBARHET

Rubrikerna under detta kapitel om social hållbarhet är hämtade från analysverktyget SKA (Social konsekvensanalys), som Göteborgs Stad tagit fram. Med hjälp av analysverktyget kan man studera stadsbyggnadsprojekt och se hur de påverkar och påverkas av de sociala frågorna.

Sammanhållen stad

Göteborg är idag i många avseenden en segregerad stad. Stadsdelarna skiljer sig starkt åt i fråga om ekonomiska, sociala och kulturella förhållanden och tendensen är att klyftorna ökar. Denna utveckling är varken bra för enskilda individer eller för samhället i stort. Hur kan samband och kopplingar stärkas? Barriärer undvikas och överbryggas? Hur kan en innehållsmässig variation och blandning skapas?

Skeppsbrons höga fysiska täthet och många mötesplatser skapar förutsättningar för ett rikt socialt stadsliv.

- Skeppsbron ska präglas av mångfald, med en blandning av bostäder, arbetsplatser, service och handel, parker, lekplatser och andra offentligt tillgängliga mötesplatser.
- På Skeppsbron ska bottenvåningarna ges ett levande innehåll, gatorna bli upplevelserika och mötesplatserna många. Bottenvåningarna ska ges en

flexibel utformning för att ge en långsiktigt varierad lokalanvändning.

- Det är viktigt att både boende och besökare kan nå nödvändiga och önskvärda funktioner till fots, per cykel och med kollektivtrafik, både inom Skeppsbron men också till och från resten av staden.
- Det ska finnas olika upplåtelseformer för bostäderna på Skeppsbron.
- Det ska uppföras mindre bostäder blandat med större på Skeppsbron, för att passa olika behov.

Samspel

Möten, kontakter eller att bara se andra människor är viktiga i staden. En befolkad stadsmiljö upplevs ofta som tryggare. Välintegrerade och samlande platser och stråk skapar flöden av gående. Tydliga platser i det offentliga rummet inbjuder till användning och gör det lättare att orientera sig i staden.

- Inspirerande platser för mänskliga möten ska skapas så att människor med olika erfarenheter, kunskap och idéer möts.
- Inom Skeppsbroområdet ska det också finnas små, mer intima platser, t.ex. platsen vid Stora Badhusgatan, där trädplanteringar och annan grönska tillför miljön en ombonad och mänsklig skala.

RIKTLINJER

- Mötesplatserna ska utformas med sittplatser och lekskulpturer som ger förutsättningar för vila och lek samt stimulerar till spontana möten.
- Skeppsbron ska planeras för att bidra till ökad trygghet för att många människor ska vilja vistas där.
- Skeppsbron ska innehålla blandade stadsmiljöer med olika funktioner, som är befolkade under stora delar av dygnet.
- På Skeppsbron ska det finnas verksamheter, t.ex. hotell, restauranger och en kollektivtrafikknutpunkt, som befolkar området även under kvällstid. Kontor och andra verksamheter på Skeppsbron befolkar området under dagtid.
- Bostadsentréerna ska placeras ut mot gatorna, med genomgång in till bostadsgården.
- Fönster ska placeras ut mot de publika stråken för att skapa trygghet.
- De nya parkeringsgaragen ska planeras och utformas så att de ska upplevas som trygga.
- Skeppsbron ska ges en medveten belysning som ökar tryggheten i miljön, t.ex. via ett belysningsprogram.

Vardagsliv

Ett vardagslivsperspektiv innebär att människors vardagliga rutiner och aktiviteter blir utgångspunkt för planeringen. Vi är på många sätt olika, men vissa behov är också gemensamma för oss alla. Planeringen ska därför utgå ifrån hur den fysiska strukturen skapar förutsättningar för ett praktiskt vardagsliv – i relation till hur den sociala strukturen påverkar användningen av staden.

För att få en blandad stad behöver vi planera och bygga för en befolkning med varierande förutsättningar.

- Platser och stråk ska utformas för att passa även mindre rörliga människor som barn, äldre och rörelsehindrade.

På de bostadsnära halvprivata gårdarna uppstår de vardagliga, mer täta mötena som bidrar till trygghet och samhörighet.

- Bostadskvarteren ska utformas med slutna och tysta bostadsgårdar, där gårdarna ska erbjuda en fristad och vara tydligt avgränsade från det offentliga rummet.
- Gröna oaser och utomhusplatser för lek eller vila ska finnas på Skeppsbron och inom promenadavstånd (max 300 meter) från bostaden.
- Det ska finnas platser som är vindskyddade med goda solförhållanden.

Identitet

Identitet hänger samman med igenkännande och handlar mer om det speciella än det generella. Den tillhörighet man känner i ett område hänger samman med områdets speciella karaktär. Den identifikation som invånare och besökare upplever är till sin natur subjektiv och känslomässig.

Skeppsbron ska bli Göteborgarnas nya mötesplats vid älven.

Vattnet har en stark dragningskraft och områdena i anslutning till vatten har stora möjligheter att utvecklas till naturliga mötesplatser. Det offentliga badet på Skeppsbron kan göra stadsdelen attraktiv för den breda allmänheten och badet kan bli en naturlig samlingspunkt för människor från hela Göteborgsområdet.

- Det ska vara lockande att flanera och cykla runt för att upptäcka mer av områdets kvaliteter.
- Det stora kajstråket ska ges en robust och livlig karaktär.
- De offentliga rummen ska innehålla överraskande inslag.
- Skeppsbrons arkitektur ska ges en variationsrikedom med omsorg om detaljer.

EKONOMISK HÅLLBARHET

Den ekonomiska hållbarheten bygger mycket på i vilken mån den planerade stadsmiljön är gynnsam för t.ex. nyetableringar av butiker och verksamheter, som är nödvändiga för att en levande stadsdel ska skapas. Eftersom många av dessa faktorer inte styrs i detaljplanen eller genomförande- och byggprocessen, har nedanstående inte formulerats som riktlinjer, utan som beskrivningar av viljeinriktningar.

Attraktiva stadsmiljöer är en konkurrensfördel

Skeppsbron ska bli en ny stadsdel i Göteborg som är attraktiv för boende och besökare, som vill bo, vistas, skapa kontakter, handla, starta och driva företag, mötas, utbyta erfarenheter m.m.

Skeppsbron får en relativt hög täthet, vilket ger ett bra underlag för verksamheter och service.

Skeppsbron får attraktiva gemensamma utrymmen, som ger rika upplevelser och bra användningsmöjligheter.

Skeppsbrons mötesplatser kan inspirera människor att träffas, vilket inte enbart är viktigt för privatpersoner utan också för näringslivets mångfald och för småskaliga verksamheters förmåga att växa genom nätverk och kontakter.

Ett långsiktigt perspektiv

Byggnader, parker och infrastruktur som byggs långsiktigt hållbart minskar resursanvändningen liksom drift- och underhållskostnaderna.

Utrymme bör ges för nytänkande i utformning när det gäller smarta, funktionella lösningar på Skeppsbron.

Mångfald, flexibilitet och variation

Skeppsbrons ideal är en robust mångfald av bostadstyper, kontorsstorlekar, lägen för handel, kafé- och restaurangverksamhet.

På Skeppsbron förbereds husen för att kunna inrymma lokaler i alla bottenvåningar.

Ytorna för handel och besöksintensiv näring bör göras flexibla, t.ex. kan lokaler som inledningsvis används för kontor i ett senare skede användas för butiker, kaféer och restauranger.

En småskalig fastighetsbildning ger en variation genom olika mindre enheter för drift/underhåll/renovering, för uthyrning och till sist vid rivning/nybyggnad. Sett över tid ger det förutsättningar för en varierad och traditionell stadsmiljö som inte präglas av storskalighet och likriktning, en stadsmiljö som särskilt eftersträvas i kulturmiljöer såsom Inom Vallgraven.

En blandning av verksamheter ger en robusthet.

Fastighetsbildning i tre dimensioner ska utnyttjas där det skapar ett mervärde och en ökad flexibilitet i användningen av husen och lokalerna.

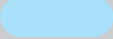
Framgångsrik handel på Skeppsbron

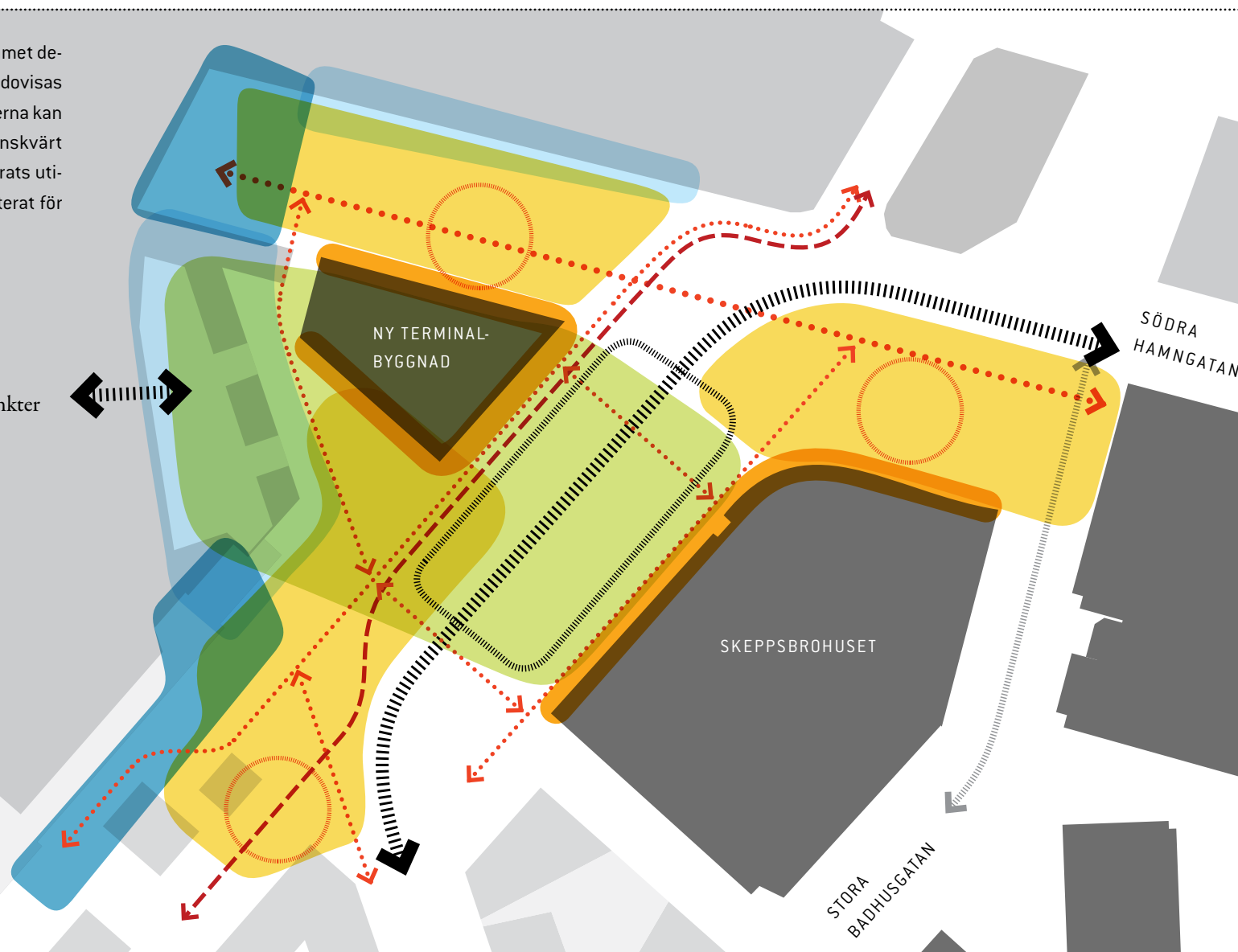
På Skeppsbron ska handel och besöksintensiv näring berika stadsdelen. Skeppsbrons unika läge vid älven ska tillvaratas.

Skeppsbron har ett centralt läge i staden som förstärks ytterligare med hjälp av goda kommunikationer vid knutpunkten, liksom med bra stråk för gående och cyklister.

Verksamheter som etableras på Skeppsbron bör i möjligaste mån samutnyttja resurser.

Skeppsbron har i arbetet med kvalitetsprogrammet delats in i fem delområden. För varje delområde redovisas tre huvudkvaliteter samt ett antal sätt kvaliteterna kan ta sig uttryck, t.ex. via referensbilder på ett önskvärt tillstånd. De tre huvudkvaliteterna har formulerats utifrån den stadsrumsanvändning som finns karterat för varje delområde.

- Vistelse, uppehåll, möten
- Aktiva fasader, entréer, målpunkter
- Vänta på kollektivtrafik
- Älvutblick, vyer
- Kaj, hamn, båtar
- Gångrörelse
- Cykelrörelse
- Kollektivtrafik
- Kollektivtrafikzon
- Blandtrafik
- Angöring

SPÄNNANDE OCH INTENSIV MÖTESPLATS

Intensiteten i knutpunkten sätter stor prägel på denna del av Skeppsbron. Platsen är befolkad i stort sett dygnet runt, vilket skapar närvaro och trygghet. Flödet av människor bidrar till variation och spänning och det finns gott om överraskande inslag, som t.ex. konstnärligt utformade vindskydd eller intressant designad markbeläggning. Tiden på knutpunkten ska vara en positiv upplevelse.

Terminalbyggnadens utformning och södervända placering skapar ett bra lokalklimat och en överblick över de olika trafikslagen. Platsen ger möjlighet för olika aktiviteter: mötesplats, vistelse, uteservering, väntan på kollektivtrafiken etc. En intensiv plats som är befolkad dygnet runt ger trygghet. En plats för alla.

Terminalbyggnadens arkitektur blir en identitet för Skeppsbron och knutpunkten, ett landmärke med hög transparens och öppenhet: inbjudande, tillgänglig, trygg.

Konstnärlig utsmyckning, belysning och grönska integreras med fördel på olika sätt och i olika funktioner vid Knutpunkten. Formgivningen är friare och mer unik, t.ex. belysningsmaster som ställs på rad för att ge en tydlig riktning ut på Stenpiren och signalera den nya platsen på håll, t.ex. längs Stora Hamnkanalen. Vissa befintliga konstverk inom knutpunktsområdet står kvar, andra har behövt flyttas.

FUNKTIONELL OCH HÅLLBAR KNUTPUNKT

Knutpunkten är en positiv marknadsföring av kollektivtrafikresandet och det är enkelt att byta färdmedel p.g.a. närheten mellan och överblicken över hållplatser och terminalbyggnad. En knutpunkt där konflikterna mellan olika trafikslag minimerats, t.ex. genom tydliga markbeläggningar som avgränsar de olika zonerna.

Miljöer där resenärerna vistas ska ha funktionell och vacker utformning för att locka till vistelse för många. Fotgängare och cyklister ges bästa tillgänglighet. Säkra, lättåtkomliga och tillräckligt stora utrymmen för uppställning av cyklar.

Terminalbyggnaden blir ett landmärke som är en del av Skeppsbrons nya identitet. Byggnaden visar på hållbara lösningar och blir på så sätt en förebild för kommande bebyggelse. Utbud av service och olika funktioner i terminalbyggnaden innebär fler människor i rörelse och ökad trygghet.

På Skeppsbroplatsen samsas många olika funktionskrav, vilket ställer krav på utformningen: angoring, lastning, lossning, gående, cyklister, uteserveringar, sittmöjligheter, inslag av grönska m.m.

Stadsrummen är tillgängliga för alla. Det är viktigt med bra, hållbar och jämn markbeläggning och tydliga markeringar i övergångar. Beständiga, robusta och hållbara material väljs för den utsatta miljön.

ÄLVUPPLEVELSE

Vid knutpunkten är upplevelsen av älven mycket påtaglig – särskilt på Stenpiren, som skjuter ut i älvrummet och markerar Stora Hamnkanalens utlopp. Den storslagna känslan längst ut på piren ger möjlighet till paus och kontemplation i en avskalad miljö. Stenpiren är en lugn plats, en kontrast till den mer intensiva knutpunkten.

Skeppsbroplatsen och Stenpiren leder och lockar människor ner till älven, genom sin tydliga riktning vilket underlättar orienteringen. Längs Skeppsbroplatsen och ut på Stenpiren markerar markbeläggningen riktningen mot älven.

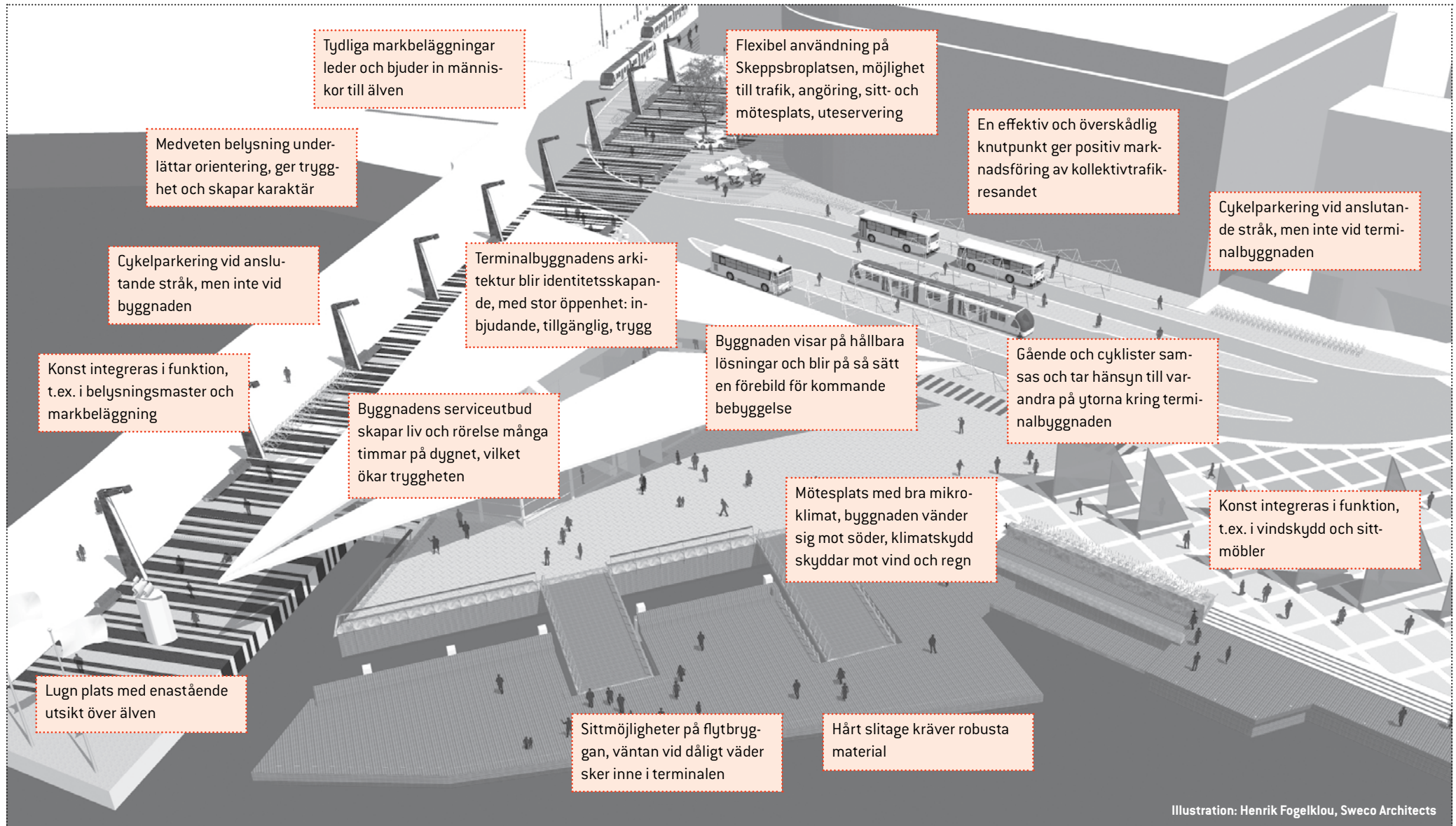
Med hållplatslägena för skärgårdstrafiken och Älvsnaabben placerad på en stor flytbrygga i älven, blir närheten till och upplevelsen av vattnet än större.

Belysningen planeras och utformas så att viktiga kvaliteter och funktioner förstärks. Belysning kan med fördel integreras och kombineras med konstnärlig utsmyckning och grönska, tänk spännande och varierande.

Temporära lösningar för t.ex. konst, belysning och grönska kan också skapa dynamik och överraskningar i staden. På Stenpirens kajkant används lägre belysning som inte stör upplevelsen av älven och Norra Älvstranden.

RIKTLINJER

KNUTPUNKTEN

REFERENSER

KNUTPUNKTEN

VATTENKONTAKT
UTBLICKAR
ÖPPENHET

RESOR
KOLLEKTIVTRAFIK

MÖTESPLATS
INTENSITET
MÄNNISKOR
VÄNTAN
UTESERVERING

HAMN
BÅTAR
ÄLVUPPLEVELSE
KAJ
STADSIDENTITET

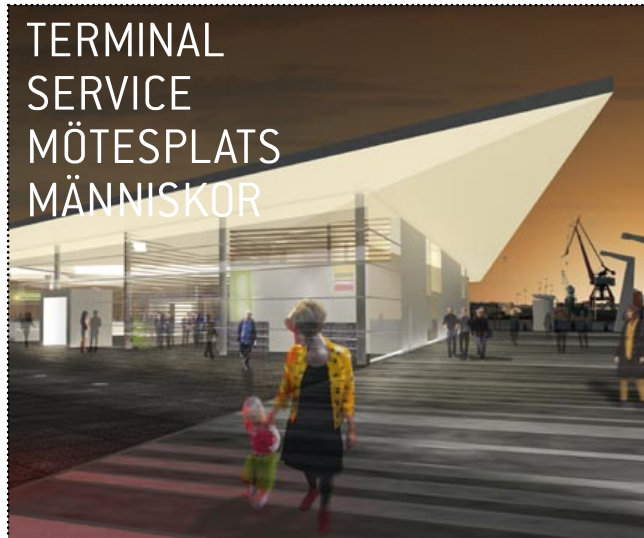
GRÖNSKA
SITTPLATSER

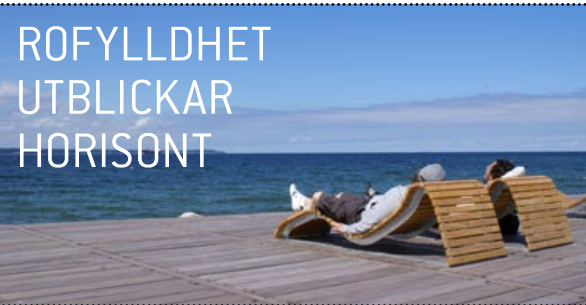
DESIGN
BELYSNING
KONST

TERMINAL
SERVICE
MÖTESPLATS
MÄNNISKOR

ROFYLLDHET
UTBLICKAR
HORISONT

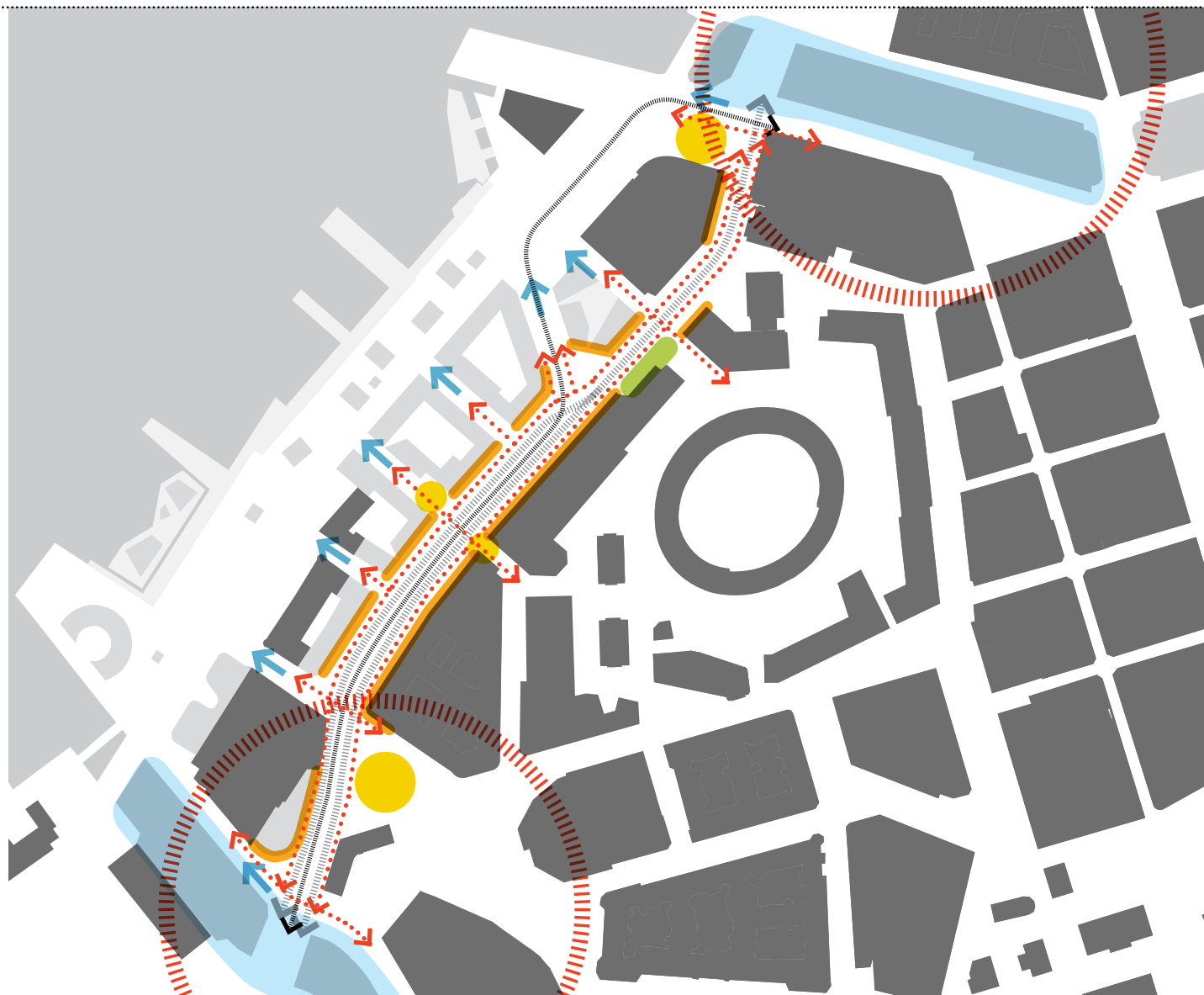

KOLLEKTIVTRAFIK
GÅENDE
CYKLISTER
RESA
SAMSPEL
TYDLIGHET

Skeppsbron har i arbetet med kvalitetsprogrammet delats in i fem delområden. För varje delområde redovisas tre huvudkvaliteter samt ett antal sätt kvaliteter kan ta sig uttryck, t.ex. via referensbilder på ett önskvärt tillstånd. De tre huvudkvaliteterna har formulerats utifrån den stadsrumsanvändning som finns karterat för varje delområde.

- Vistelse, uppehåll, möten
- Aktiva fasader, entréer, målpunkter
- Kaj, hamn, båtar, kanaler
- Möjlig grön vägg
- Älvutblick, vyer
- Gångrörelse
- Kollektivtrafikkörelse
- Blandtrafik inkl. cykel
- Rumsligt möte med staden, förbindelsestråk

LEVANDE STADSGATA

Stora Badhusgatan är en levande stadsgata med puls, intensitet och genomströmning. Gatan hjälper till att bryta gamla barriärer mellan staden och älven och kopplar ihop stadsväven runt Otterhälleberget.

Stora Badhusgatan är en del av innerstaden och utformas därefter: cyklister samsas med bilar i gatan, trottoarer med plats både för flanörer och för uteserveringar, publika aktiviteter i bottenvåningarna på bebyggelsen längs gatan samt dubbla trädader. Även bostadsentréerna vetter mot gatan. Kantstensparkering underlättar angöring till publika lokaler.

Fotgängare och cyklister är, jämte kollektivtrafiken, prioriterade i gaturummet. Mötesplatserna i gaturummet utformas med utgångspunkt från människan. Gatubredden är inte större än att gående kan uppfatta och ha kontakt med den motsatta sidan av gatan.

Mellan träden finns plats för cykelparkering bredvid belysnings- och spårvägsstolpar, skyltar och annan möblering som hör stadsrummet till och som bidrar till en levande stadsgata.

En viktig del av gatans göteborgskaraktär är belysningen: längs Stora Badhusgatan används spårvägsmasterna för att hänga upp belysning, enligt samma modell som används i resten av centrum.

TYDLIGA FÖRBINDELSESTRÅK

Tydliga förbindelsestråk kopplar ihop det nya området med resten av innerstaden och kringliggande stadsdelar. Stråken och entrérummen som bildas kring Stora Hamnkanalen och Lilla torget samt Rosenlundskanalen och Esperantoplatsen ger tydliga signaler om var Skeppsbron ligger och hur människor ska orientera sig för att hitta dit.

Längs förbindelsestråken kan ett utbud av större och mindre platser och händelser, som länkar samman city med Skeppsbron, skapas. Dessa kan även förändras över tiden. Kopplingen mellan förbindelsestråken och Skeppsbron kan också bli visuell, genom att man ser delar av anläggningarna på Skeppsbron.

Närmast Skeppsbron präglas gaturummen i förbindelsestråken idag av fasader utan särskilt många aktiviteter. Detta kan utvecklas men också kompletteras genom att stadsrum vitaliseras, t.ex. Lilla Torget.

Förbindelsestråken är också delar i innerstadens gatustruktur och belysningen anpassas därefter. Ledord för stadens belysning i områdena innanför Vallgraven är robust, tidlöst och representativt.

Järntorgsgatan, som är en fortsättning på Stora Badhusgatan, blir en viktig länk mellan Järntorget och Skeppsbron.

VARIATION, UTBLICKAR OCH VATTENKONTAKT

Gaturummet längs Stora Badhusgatan ges en mänsklig skala och innehåller varierade och intressanta upplevelser. Längs gatan skapas små, sociala och trygga platser där människor kan stanna upp och träffas.

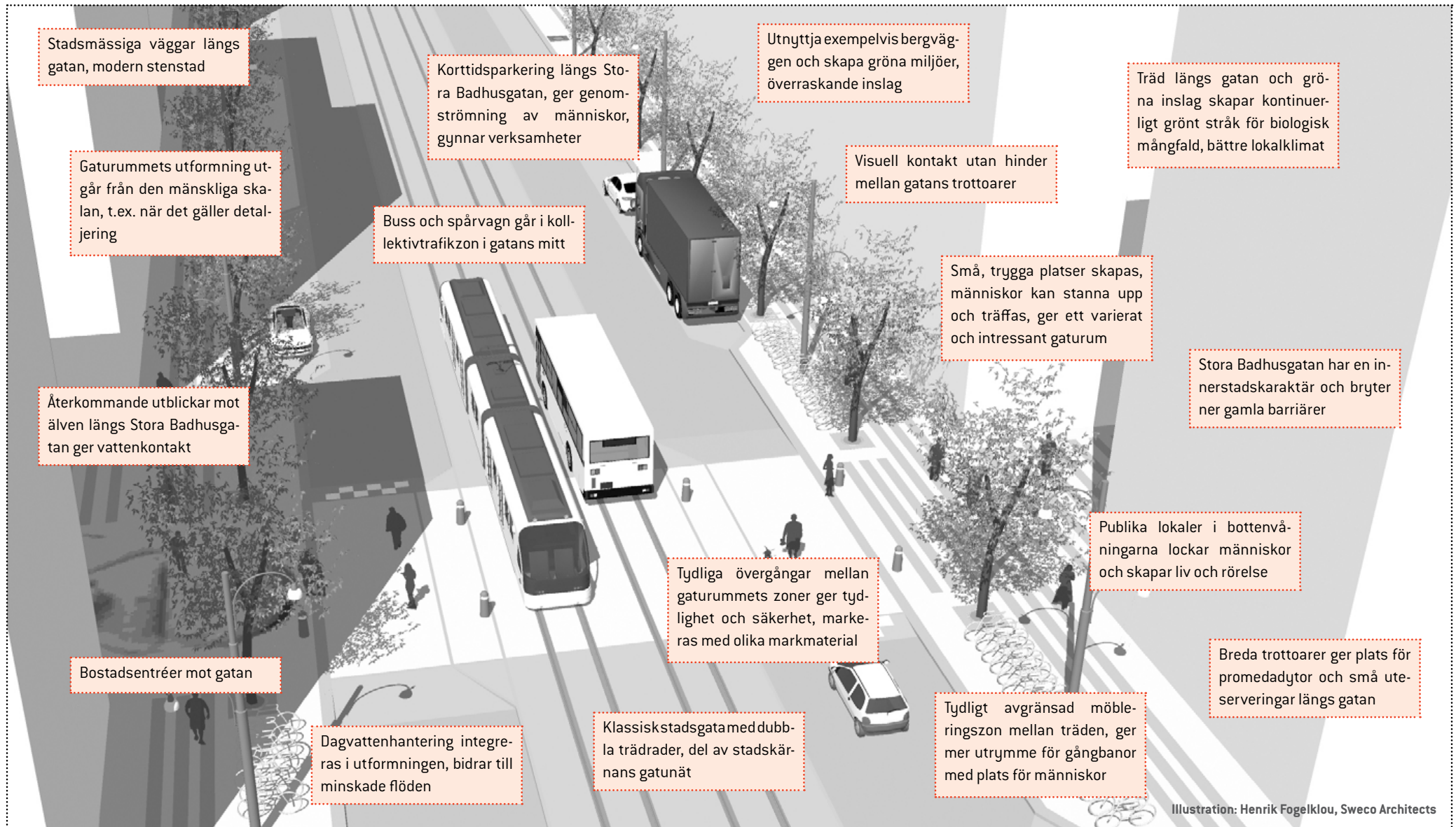
Från Stora Badhusgatan ser man älven och vattnet, en kvalitet som inte finns längs många stadsgator i staden. Siktlinjerna från Stora Badhusgatan mot älven väcker nyfikenhet och leder människor till älven och kajstråket, men också från älven upp till gatan. Även längs förbindelsestråken och kanalerna, främst längs Rosenlundskanalen, är vattnet närvarande och kan göras med tillgängligt, t.ex. med trappor och bryggor.

Skeppsbron har begränsade ytor för gröna rum i traditionell mening och ett kreativt tänkande för att få in grönska uppmontras. Att förse någon av de nya byggnaderna eller befintliga bergväggar mot Otterhällan med klättrande växter är ett tema att utveckla.

Konstnärlig utsmyckning är ett sätt att höja kvaliteten i de offentliga stadsrummen. Längs Stora Badhusgatan och förbindelsestråken kan konsten få stort utrymme, t.ex. genom att integrera konst i funktion eller tillsammans med grönska och/eller belysning. Även temporära lösningar är intressanta, det skapar dynamik och överraskningar i staden.

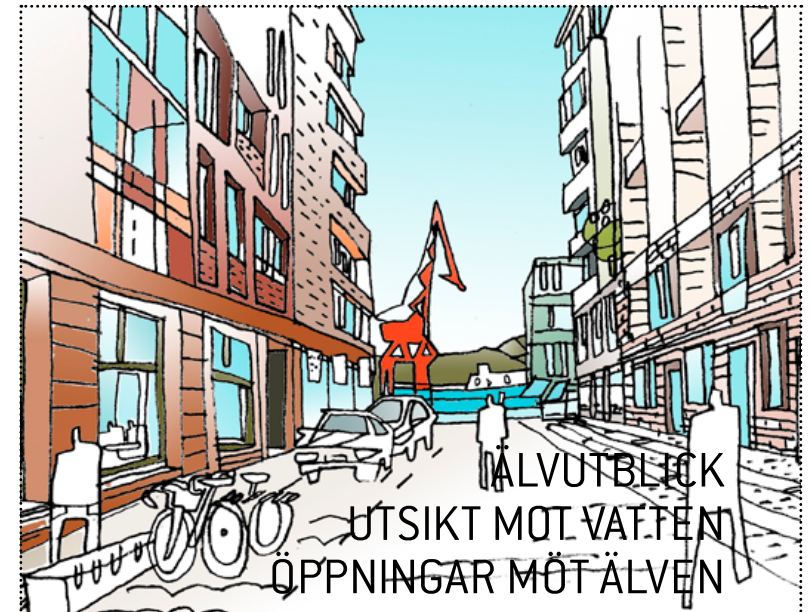
RIKTLINJER

STORA BADHUSGATAN & FÖRBINDELSESTRÅKEN

REFERENSBILDER

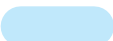
STORA BADHUSGATAN &
FÖRBINDELSESTRÅKEN

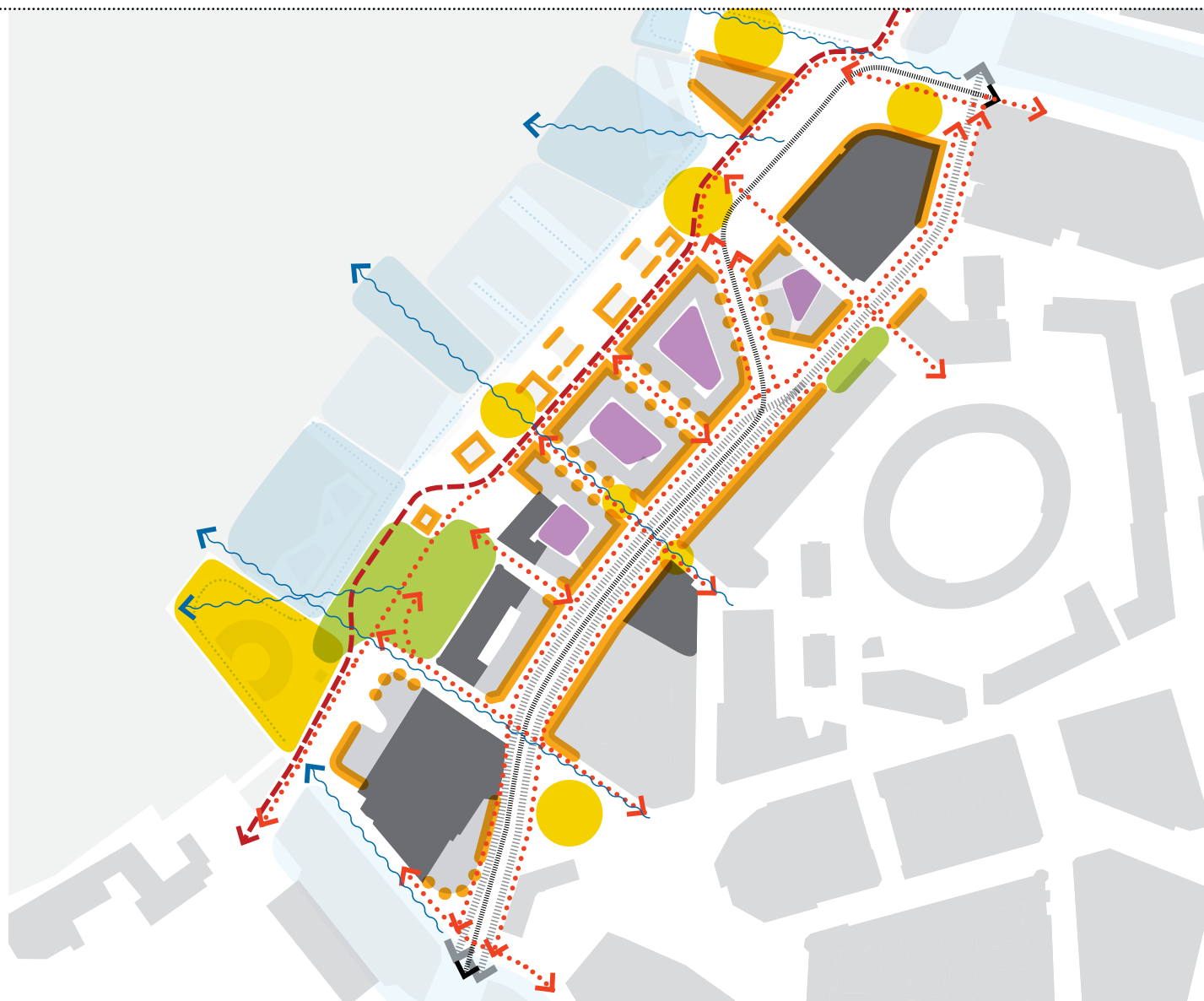

DELOMRÅDE KVARTEREN

ANVÄNDNING AV STADSRUMMEN

Skeppsbron har i arbetet med kvalitetsprogrammet delats in i fem delområden. För varje delområde redovisas tre huvudkvaliteter samt ett antal sätt kvaliteter kan ta sig uttryck, t.ex. via referensbilder på ett önskvärt tillstånd. De tre huvudkvaliteterna har formulerats utifrån den stadsrumsanvändning som finns karterat för varje delområde.

- Vistelse, uppehåll, möten
- Aktiva fasader, entréer, målpunkter
- Privata bostadsgårdar
- Park, grönska, grön vägg
- Älvutblick, vyer, vattenytor
- Kaj, hamn, båtar, kanaler
- Älvutblick, siktlinjer
- Gångrörelse
- Gångstråk, rekreation, flanera
- Cykelstråk
- Kollektivtrafikstråk
- Blandtrafik inkl. cykel

NY, VÄRDIG STADSFRONT

De nya kvarteren på Skeppsbron kompletterar kvartersstrukturen mellan Skeppsbrohuset i norr och de befintliga byggnaderna i söder vid Rosenlundskanalen. Här kommer stenstadens bebyggelse fram i ett nytt vattennära läge. Kvarteren utgör väggar till Stora Badhusgatan och skapar ett klassiskt gaturum för att ut mot älven bilda en tydlig avslutning av staden, en stadsfront som tecknar sig från vattenet och Hisingssidan.

Gestaltningssuppgiften för kvarteren handlar om att omtolka den klassiska staden och dess kvaliteter till vår tid.

Skeppsbron ska också bli en värdig fortsättning på Göteborgs innerstad och stadsrummet längs Stora Hamnkanalen.

VARIATION I INNEHÅLL OCH UTTRYCK

Skeppsbrons arkitektur ges en variationsrikedom med omsorg om detaljer, vilket bidrar till att skapa en intressant stadsmiljö som människor vill uppehålla sig i. De offentliga rummen ska innehålla överraskande inslag och det ska vara lockande att flanera och cykla runt för att upptäcka mer av områdets kvaliteter.

För betraktaren på avstånd avspeglar sig den gestaltningsmässiga variationen i de stora dragen som höjd, volym, fasadindelning och -komposition, takform, balkonger och fönstersättning. För fotgängaren på gatan ligger vikten främst vid bottenvåningarnas detaljering, varierade gestaltning och dess publika innehåll, liksom vid exempelvis takfotens markering, balkonger och burspråk.

Skeppsbrons gestaltningsmässiga variation går en fin balansgång, mellan det lekfulla och expressiva mot tvärgatorna till det värdiga och sammanhållna i stadsfronten mot älvrummet och Stora Badhusgatan. Gestaltningen ska undvika både det tråkiga och repetitiva men även det röriga.

Skeppsbron innehåller också en stor variation i innehåll, funktioner och verksamheter. Mångfalden gäller inte bara nu utan flexibiliteten över tid är en av huvudkvaliteterna.

GOD BOENDEMILJÖ

En stor del av den nya bebyggelsen ska innehålla bostäder och Skeppsbron kommer att utgöra boendemiljö för ett stort antal människor. En god boendemiljö är en grundläggande kvalitet.

Det enkla vardagslivet på Skeppsbron underlättas genom att det är nära till basfunktioner, service, handel m.m. Det är också lätt att transportera sig till, från och på Skeppsbron.

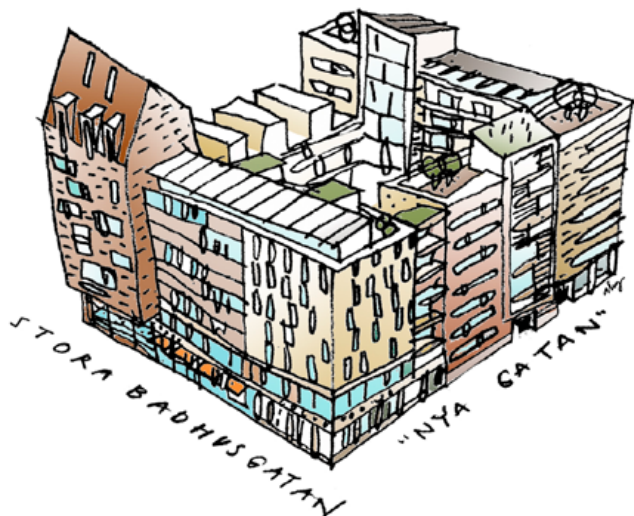
Skeppsbron innehåller goda möjligheter till rekreation nära för de boende. Parken och kajområdet är miljöer som uppmuntrar till vistelse på korta avstånd från de flesta bostäder.

De slutna kvarterens bostadsgårdar fungerar som halvprivata rum med god överblick och möjlighet till en nära oas för småbarnslek, paus och möten, i motsats till de allmänt tillgängliga stadsrummens offentlighet.

Bostadsentréerna orienteras mot de kringliggande gatorna, vilket ger god orienterbarhet och bidrar till att skapa trygghet i gaturummet.

Bostadskvarterens slutna form innebär att det går att skapa tysta sidor i lägenheterna, mot vilken rum för vila i första hand ska orienteras.

RIKTLINJER OCH REFERENSER

Fasadindelning

- Fasaderna ska ges en omväxlande arkitektur som speglar ett skiftande innehåll.
- Kvarteren ska byggas som slutna kvarter som följer omgivande gator.
- Variation i material och kulör ska ge en rytm åt gaturummet som ökar orienterbarheten.
- Bebyggelsen ska ges en vertikal uppdelning av volymerna. En småskalig fastighetsindelning ska åstadkommas, för att bland annat betona bebyggelsens vertikalitet och ge varje byggnad ett eget individuellt uttryck.

Skeppsbron innehåller redan idag ett antal solitärer som bidrar till variationen, men som även underlättar orientering och ger området dess identitet.

STADSFRONT VÄRDIGHET KULTURHISTORIA

Stadsfronten

- Kvartersbebyggelsen ska teckna sig som en enhetlig relativt lugn stadsfront mot älvrummet
- Gestaltningen ska omtolka den klassiska stadens fasadordning med intressanta rumsligheter och en detaljering i den lilla skalan, i syfte att ge gatan liv, rytm och ett skuggspel.

Fasader mot Stora Badhusgatan

- Kvarterens fasader ska bidra till att Stora Badhusgatan blir en klassisk stadsgata med samma rumsliga kvaliteter som t.ex. Kungsgatan, Västra Hamngatan och Linnegatan.
- Gestaltningen ska omtolka den klassiska stadens fasadordning, se vidare ovan.

PUBLIKA BOTTENVÅNINGAR

Foto: Semrén och Månsson

FASAD- VARIATION

Fasader mot tvärgatorna

- Husen kan utformas lekfullt och ska ges ett vertikalt uttryck för att ge gatan en stadsmässig karaktär.
- Byggnadernas individuella uttryck ska ge variation i de olika tvärgatorna.
- De höga norrvända fasaderna kan vara enklare i sin utformning.

Bottenvåningar

- I samtliga bottenvåningar ska det möjliggöras för verksamheter med ett publikt innehåll, som kan vara föränderligt över tiden. Lägen längs Stora Badhusgatan, Skeppsbrogatan och i kvarterens hörn ska prioriteras.
- Bottenvåningarna ska ha en tydligt markerad sockel som bör utformas med djup relief, vilket skapar intimitet, liv och variation i gaturummet.
- Bottenvåningarna ska ha generösa glasparter som ger ett välkomnande intryck och plats för publika lokaler/verksamheter.
- Den småskaliga fastighetsindelningen ska avspeglas även i bottenvåningen, där varje byggnad har ett individuellt uttryck.

KVARTEREN

PUBLIKA BOTTENVÅNINGAR

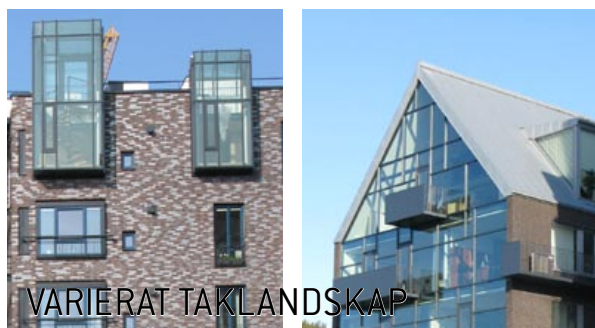

FASAD-VARIATION

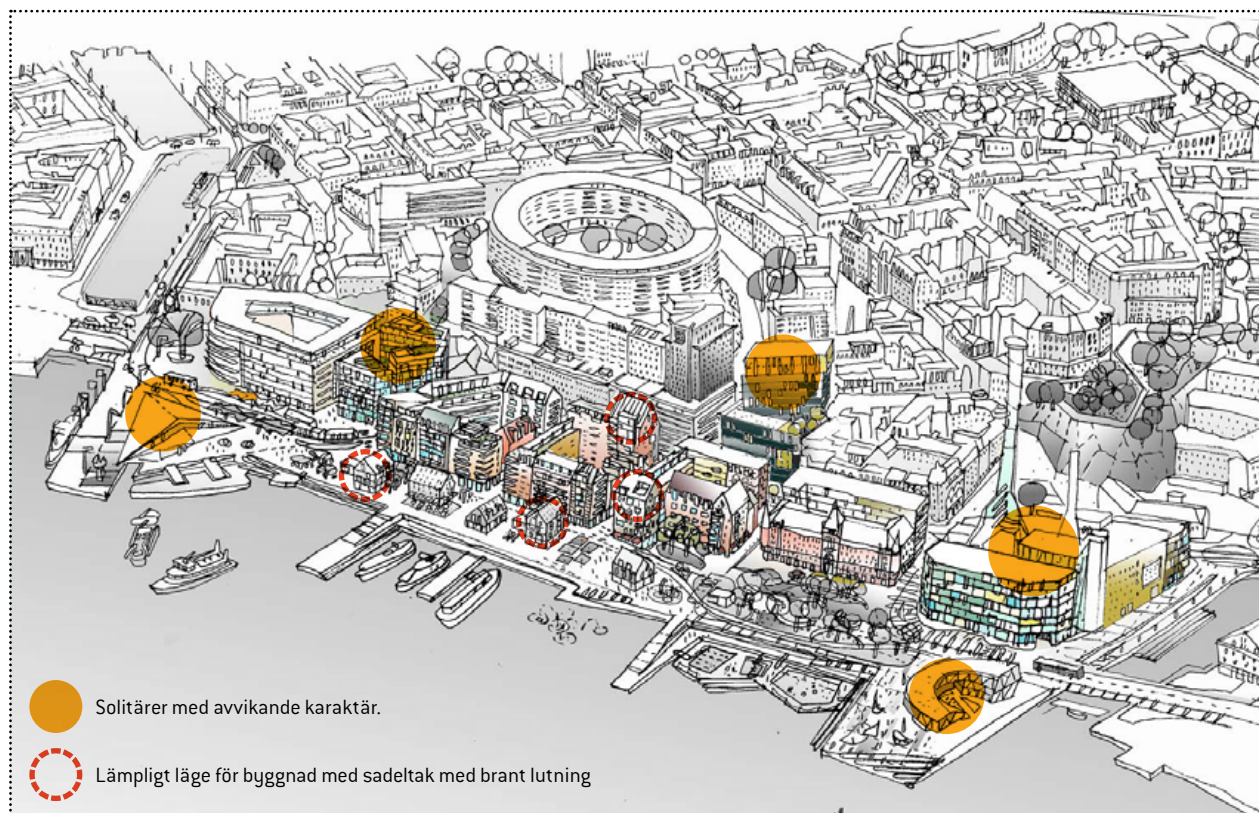
SAMMANHÅLLET
OCH VARIERAT

Tak

- Taklandskapet ska utformas med stor variation, t.ex. med olika taklutning eller med indragna takvåningar.
- Några byggnader är särskilt lämpliga för sadeltak med brant lutning, se kartan.
- Bebyggelsens takfot ska markeras tydligt, för att från gatans nivå ge husen en avslutning uppåt.
- Gröna tak och grönskande takterrasser kan ge ett tillskott till stadsdelen och bidrar även till den biologiska mångfalden.

VARIERAT TAKLANDSKAP

RIKTLINJER OCH REFERENSER

Balkonger och burspråk

- Balkonger ska inordna sig i fasadens gestaltning och i den helhet som olika fasader bildar, men får gärna bidra till att ge bebyggelsen ett spännande uttryck.
- Balkonger ut mot gatorna och kajen tillåts uppföras i begränsad omfattning. Där större balkongdjup önskas, ska detta ordnas genom indragning av fasaden.
- Mot gårdarna kan balkonger och burspråk utformas mer fritt, men med hänsyn till grannar och ljusinfall.
- Vid material- och kulörval för balkonger och burspråk mot gårdarna ska hänsyn tas till materialens förmåga att föra ner dagsljus till gårdarna.
- Inglasningar ska ske i begränsad utsträckning, och utformas i samklang med husets övriga uttryck.

Tvärgator från Stora Badhusgatan till kajen

- Gatorna ska utformas som gångfartsgator, med t.ex. Vallgatan eller Drottninggatan som förebild.
- Det ska finnas gott om plats för gående.
- På den solbelysta sidan ska plats för spontana möten skapas.
- På skuggsidorna förläggs parkeringsytor för tillfällig angöring och cyklar.
- Gatorna ska utformas som ett sammanhängande golv utan kantstenar, hela vägen mellan husfasaderna, där alla trafikslag samsas.
- Korttidsparkering kan anordnas på tvärgatorna.
- De olika gatorna kan utformas något varierat sinsemellan för att underlätta orientering och skapa tillhörighet.

Ny plats vid Stora Badhusgatan/Verkstadsgatan

- Platsens skala och rumslighet ska utformas i syfte att skapa en intimitet. Platsen kan t.ex. berikas med ett eller ett par vackra träd och spännande detaljer.

Gårdar

- Kvarteren ska följa kvartersgränsen och ska utformas slutna med tysta bostadsgårdar.
- Gårdarna har relativt små mått och för att maximera ljusföringen ska fasaderna i hög utsträckning vara ljusa.
- Gårdarna kan med fördel utformas som upphöjda i ett plan, för att få ner dagsljus på gårdarna.
- Gårdsbjälklagen ska förberedas för planteringar.
- Cykelparkering ska i första hand ordnas i cykelrum istället för att ta plats på gårdarna.

KVARTEREN

SOLITÄRER SOM AVVIKER

Merkur och Kinesiska Muren

Merkurhuset och Kinesiska Muren är två av Skeppsbrons äldsta byggnader med ett högt kulturhistoriskt värde och en historisk förankring som berikar den nya stadsmiljön. Ett bevarande ger en tidsmässig variation i området och gör att stadsdelen växer fram under en längre tid.

Triangeltomten

- Den nya bebyggelsen på Triangeltomten bildar en tydlig avslutning i fonden på Stora Badhusgatan och kan ges en tydligt avvikande karaktär i förhållande till kringliggande kvarter.
- Det krävs kreativitet för att lösa en gård på ett bra sätt, som också ger tillräckligt med dagsljus på Lilla Badhusgatan.
- Bebyggelsens fasad ska följa gräns mot allmän platsmark. Detta är särskilt viktigt för våning 1-2.

Rosenlundsverket

- Rosenlundsverkets betydelse som landmärke kan förstärkas genom att de befintliga stora volymerna ges ett mer distinkt och sammanhållet uttryck.
- Tegelfasaden mot Rosenlundsgatan ska bevaras eftersom det är den del av kraftverket som har den tydligaste kvalitén och lämnar ett stort bidrag till stadsmiljön.
- Den stora skalan kan brytas ner till mindre enheter.
- Genomsiktliga fasadkonstruktioner, där så är möjligt, kan medverka till en intressantare upplevelse av de omgivande stadsrummen.
- Någon form av informationslokal för verksamheten eller annan publik verksamhet ska finnas mot sydväst, och kan med fördel även finnas ut mot Stora Badhusgatan/Esperantoplatsen.

Hotell Riverton

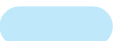
- Hotellbyggnaden ska även efter på- och ombyggnad inte överordna sig Otterhall.
- Möjligheten att hotellets entré och lobby berikar gatuummet med publik aktivitet ska tas tillvara.

Skeppsbrohuset

- Utformningen av byggnaden ska göras utifrån att byggnaden syns i fonden på Stora Hamnkanalen och ligger i ett känsligt läge sett från älven.
- Bottenvåningen ska utformas mer utåtriktad med möjlighet till publika lokaler runt hela kvarteret.

KAJ- OCH VATTENOMRÅDET ANVÄNDNING AV STADSRUMMEN

Skeppsbron har i arbetet med kvalitetsprogrammet delats in i fem delområden. För varje delområde redovisas tre huvudkvaliteter samt ett antal sätt kvaliteter kan ta sig uttryck, t.ex. via referensbilder på ett önskvärt tillstånd. De tre huvudkvaliteterna har formulerats utifrån den stadsrumsanvändning som finns karterat för varje delområde.

- Vistelse, uppehåll, möten
- Aktiva fasader, entréer, målpunkter
- Privata bostadsgårdar
- Park, grönska, grön vägg
- Älvutblick, vyer, vattenytor
- Kaj, hamn, båtar, kanaler
- Älvutblick, siktlinjer
- Gångrörelse
- Gångstråk, rekreation, flanera
- Cykelstråk
- Kollektivtrafikstråk
- Blandtrafik inkl. cykel

STADENS MÖTE MED ÄLVEN

Älven är en av Skeppsbrons största kvaliteter och utblickar mot vattnet tillvaratas i så stor utsträckning som möjligt. Även möjligheten att komma nära och känna på vattnet via trappor och bryggor är värdefullt.

Skeppsbrons historia som ett område med tydlig hamnkarakter bejakas och ges utrymme. Utblickar mot den ännu pågående varvsverksamheten på andra sidan älven lyfts fram, liksom att återskapa möjligheterna att angöra med båtar längs Skeppsbrokajen.

Skeppsbrons närhet till city ger många besökare, boende och verksamma som rör sig i centrala staden möjlighet att möta älven på ett nytt och spännande sätt. Stråken mellan centrum och Skeppsbron är viktiga för att koppla ihop de olika delarna.

VARIATIONSRIKT GÅNG- OCH CYKELSTRÅK

Idag är Skeppsbron ett viktigt gång- och cykelstråk i det övergripande nätet och detta ska finnas kvar. I den nya, förtätade och utvecklade stadsdelen ska det längs kajområdet gå att ta sig fram till fots och med cykel på ett effektivt sätt.

Framkomligheten och säkerheten är en kvalitet som finns med i utformningen av kajområdet. Andra faktorer som också bidrar till ett attraktivt gång- och cykelstråk är nya byggnader med ett innehåll (t.ex. bostäder, butiker och restauranger) som ökar tryggheten längs stråket.

Upplevelsen av Skeppsbron – Göteborgarnas nya mötesplats vid älven – ska vara positiv även längs gång- och cykelstråket. Markmaterial väljs utifrån bekvämlighet för gående, cyklister och andra färdmedel (t.ex. inlines), men också utseendet spelar roll. Stråket kantas av olika upplevelser, överraskande inslag och en generellt hög kvalitet i material och detaljering.

LEVANDE KAJ- OCH BÅTLIV

Längs kaj- och vattenområdet finns det möjlighet att angöra med turistbåtar. Detta kompletteras med skärgårdstrafiken och Älvsnaabben som angör knutpunkten under större delen av dygnet och ger Skeppsbron ett levande kaj- och båtliv.

Skeppsbrons förtätning och koncentration av boende, verksamma och besökare innebär att fler människor är i rörelse i området, vilket i sin tur bidrar till en levande stadsmiljö.

Längs kajen finns det platser att vistas på, både iordninggjorda sittplatser och soltrappor och mer flexibla ytor som kan användas olika över dygnet och året.

Varierade aktiviteter, verksamheter och lekmöjligheter lockar olika människor till Skeppsbron.

RIKTLINJER

Kajen

Vattenrummet och staden flätas samman i en småskalig struktur med mindre och medelstora friliggande byggnader och mindre platser bredvid hamnar och bryggor.

- Kajytans utbredning definieras in mot staden av de nya kvarteren som bildar en tydlig stadsfront. Ut mot vattnet sträcker sig en varierad kajlinje, som ändå har en enkelhet och tydlighet som är värdig för området Inom Vallgraven.
- Kajområdet ska ha generösa vistelsezoner, där människor vill vara.
- Platser och stråk ska utformas för att passa även mindre rörliga människor som barn, äldre och rörelsehindrade.
- Fortsatt arbete med utformning av kajstråket ska ske med solinfall i åtanke samt för att minska vindpåfrestningar.

Kommunikationsstråk längs Skeppsbron

Stråket mellan stadsfronten och kajbebyggelsen utformas som en gångfartsgata där motortrafik endast får framföras på de gåendes och cyklandes villkor.

- Cykelstråkets utformning ska ta hänsyn till att sträckan är en del i det övergripande cykelvägnätet och ska ges en utformning som medger god framkomlighet, men som också är anpassad till övriga trafikslag, t.ex. korsande gångtrafik.
- Längs cykelstråket ska det också vara möjligt att åka exempelvis inlines, vilket ställer krav på geometri och beläggning.
- Parkering ska inte ordnas på kajområdet.

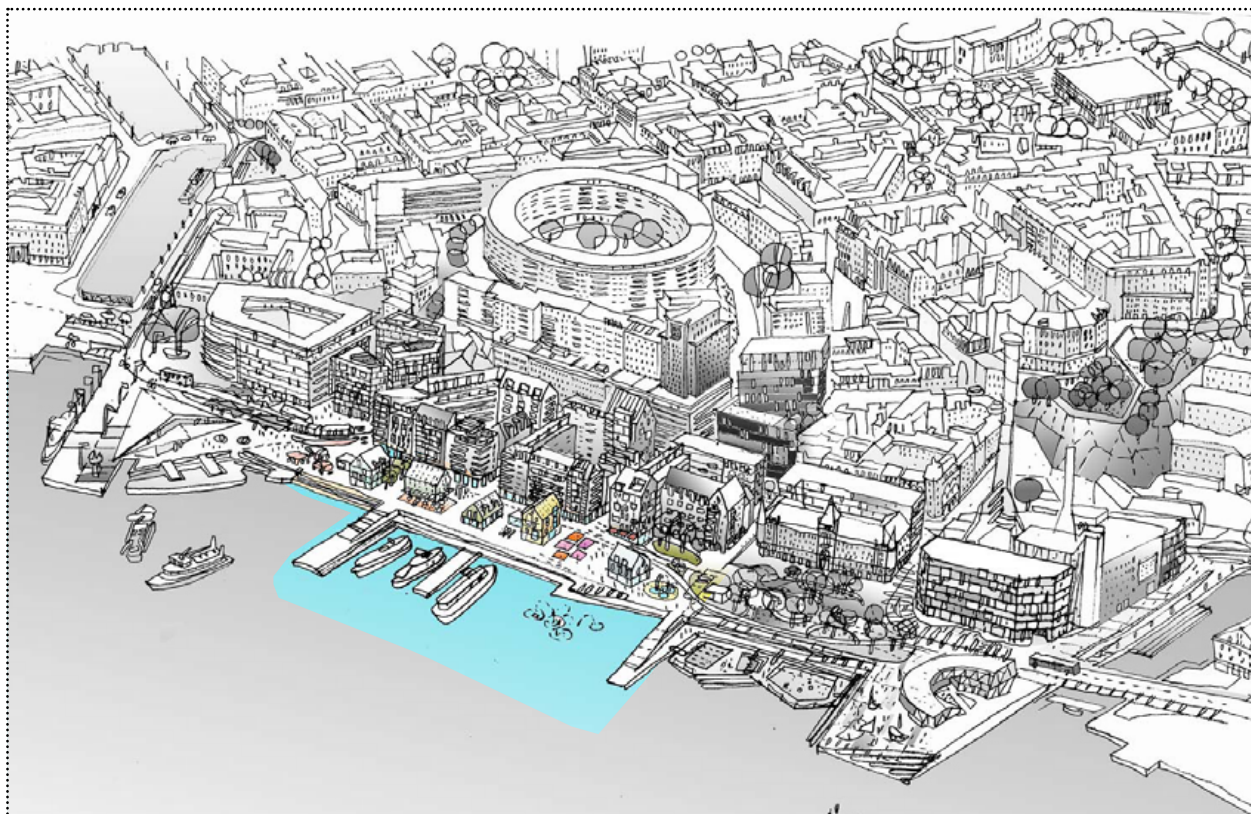
KAJ- OCH VATTENOMRÅDET

Byggnader i kajområdet

En samlad struktur av mindre byggnader är positivt för lokalklimatet och bebyggelse i kajområdet har en vindbråkande funktion.

- Bebyggelsen i kajområdet ska berika upplevelsen längs sträckan och kan vara från mellanstora byggnader till mindre, paviljongliknande byggnader.
- Byggnaderna i kajområdet ska gestaltningssmässigt ingå i den helhet som bildar stadsfronten och kajstråket ska inte konkurrera med de byggnader som är utpekade som solitärer med särskild karaktär.
- Byggnadernas olika volym ska följas upp med en kontrastriktig gestaltning samt i mellanrummen.
- Entréväningarna ska vara publika till funktion och utformning.
- Gångentréer till Skeppsbrons parkeringsgarage ska ges en specifik utformning, antingen som separata, tydligt markerade entréer i gatufasaderna eller som fristående små byggnader utplacerade i kajområdet.
- Entréerna till parkeringsgaraget ska vara transparenta för att öka tryggheten.

RIKTLINJER

Platser

Bebbyggelsen på Skeppsbron bildar med sin utformning och placering naturligt skyddade platser i solen med utsikt mot älven och med visst skydd för västanvinden.

- Vegetation kan användas för att skapa större och mindre rumsligheter och klimatskydd på kajen.
- Stora delar av kajen ska bestå av flexibla ytor som ger utrymme för spontan aktivitet.
- Kajen ska också innehålla ytor för mer ordnad lek och rekreation. En lekmiljö på det hållbara temat, t.ex. sol, vind och vatten, kan integreras i området och ge barn och vuxna en pedagogisk inblick i förnybara energikällor samtidigt som den kan vara ett lekfullt och vackert inslag.
- Platsen på kajen i Verkstadsgatans förlängning ska hållas fri från fasta anläggningar för att möjliggöra tillfälliga evenemang, t.ex. marknad.
- Sittplatser ska skapas i soliga lägen.

Vatten, bryggor och pirar

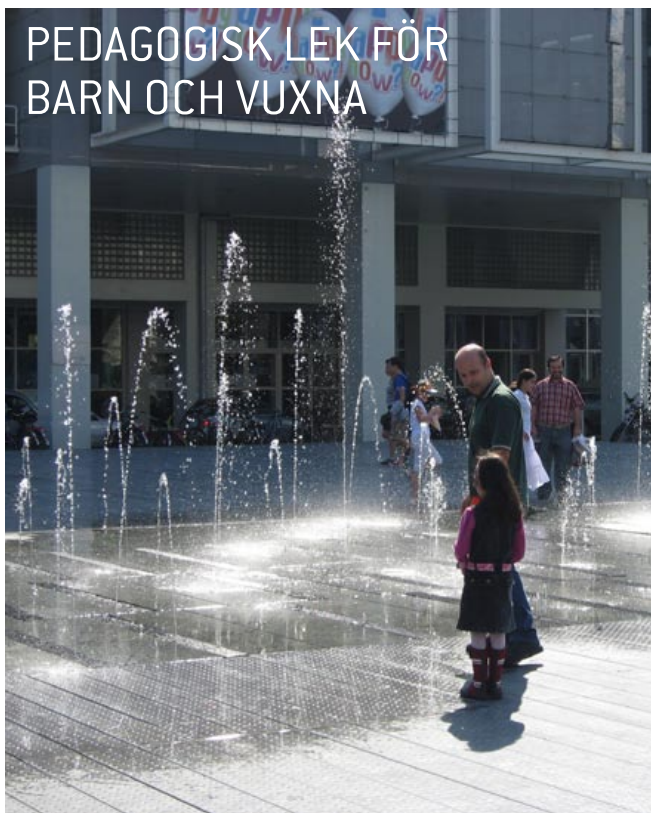
- Utblickar mot och längs älven i väl valda punkter ska värnas, liksom utblickarna mellan kvarteren längs tvärgatorna, se även kartan över stadsrummens användning på sidan 34.
- Det finns plats för 2-3 pirar mellan nocken och Stenpiren.
- Det är önskvärt att nyanlagda pirar ligger vinkelrät från kajen.
- Bryggor och pirar placeras något förskjutet gentemot tvärgatornas förlängning för att utblicken i gatorna ska vara vatten eller vatteanknuten aktivitet.
- Det ska även finnas ytor fria från båtar i vattenområdet, t.ex. från Knutpunkten mot väster, i Verkstadsgatans förlängning, samt vid parken, för att få en variation med lugna utblickar och andra aktiviteter än båtar.
- Längs kajområdet kan anläggning för turistbåtar anläggas och några av turistbåtarna kan få sin hemmahamn mitt på Skeppsbrokajen.

- Utskjutande pirar och bryggor ska ligga på en lägre nivå, för att kontakten med vattnet ska bli maximal. Vattenkontakten kan också ökas genom trappor ner till vattnet.
- Längs kajen kan en soltrappa i västläge anläggas, i brytningen mellan brygga och kaj.

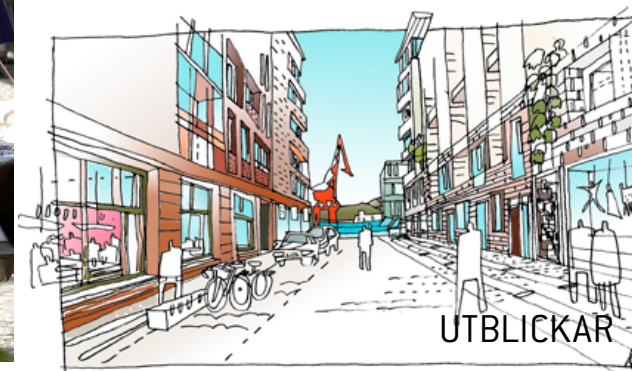
KAJ- OCH VATTENOMRÅDET

HAMNKARAKTÄR
HISTORIA

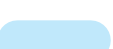
TRÄD

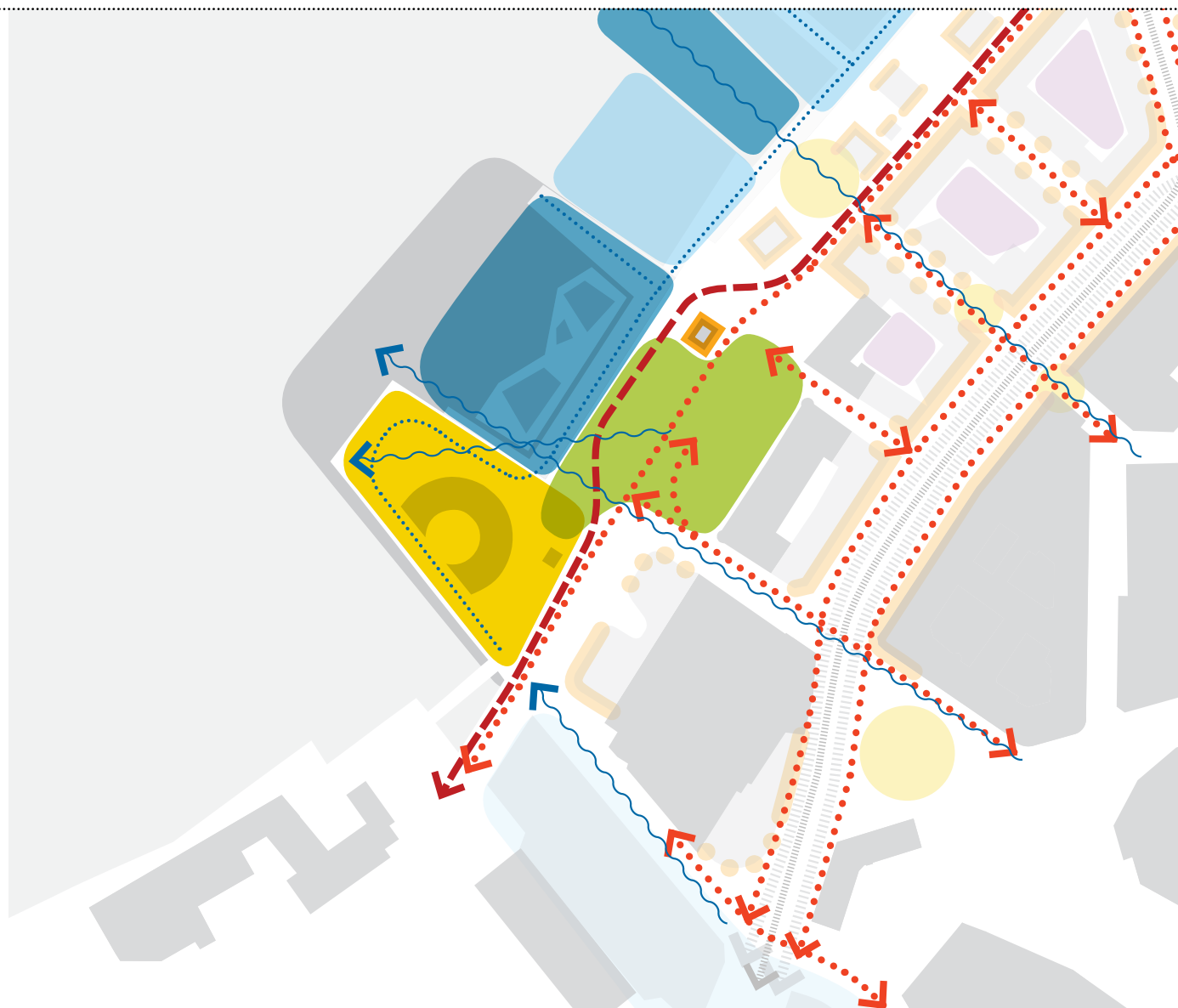
MÖJLIGHET TILL
MÖTEN OCH PAUSHAMN
UTBLICKAR
VATTENKONTAKTPEDAGOGISK LEK FÖR
BARN OCH VUXNAPLATS FÖR
TILLFÄLLIGA EVENMANGKOMMUNIKATIONSSTRÅK
GÅRDSGATA

UTBLICKAR

Skeppsbron har i arbetet med kvalitetsprogrammet delats in i fem delområden. För varje delområde redovisas tre huvudkvaliteter samt ett antal sätt kvaliteter kan ta sig uttryck, t.ex. via referensbilder på ett önskvärt tillstånd. De tre huvudkvaliteterna har formulerats utifrån den stadsrumsanvändning som finns karterat för varje delområde.

- Vistelse, uppehåll, möten
- Aktiva fasader, entréer, målpunkter
- Privata bostadsgårdar
- Park, grönska, grön vägg
- Älvutblick, vyer, vattenytor
- Kaj, hamn, båtar, kanaler
- Älvutblick, siktlinjer
- Gångrörelse
- Gångstråk, rekreation, flanera
- Cykelstråk
- Kollektivtrafikstråk
- Blandtrafik inkl. cykel

GRÖN MÖTESPLATS

Den nya parken på Skeppsbron blir en park för de närboende men också för hela staden. Parken har inte ytmässigt så stora dimensioner, men är en viktig del i att anlägga så mycket grönt det går i detta väderutsatta läge i staden.

Gröna miljöer och vatten betyder mycket för upplevelsen av ett område. I ett område som Skeppsbron med sin täta struktur är gröna miljöer extra viktiga. Med ett kreativt tänkande går det att få in ytterligare grönska som kan komplettera parken, kanske inte som social vistelsemiljö, men som utförare av ekosystemtjänster som luftrening och vattenabsorption. Den estetiska aspekten av grönska ska heller inte förringas.

Grönskan kan också fungera som överraskande inslag, t.ex. i form av gröna fasader, grönskande takterrasser eller klättrande trädgårdar.

På Skeppsbron är vattnet ett naturligt inslag (och den del av den gröna och blå strukturen) och det är väsentligt att den vattennära miljön görs så tillgänglig som möjligt. Det publika badet blir en viktig attraktion.

FLEXIBLA YTOR FÖR AKTIVITET OCH VILA

Nocken, parken och badet är en stark kombination av målpunkter som har något lockande för de allra flesta människor, över dygnet och över året.

Ytorna i parken och på Nocken gestaltas med en grundläggande flexibilitet, som gör att de uppmuntrar till och kan användas till spontana aktiviteter av vitt skilda slag. Flexibiliteten ska bidra till att området passas olika behov på bästa möjliga sätt.

Ytorna ska också fungera för vila och lugn rekreation.

VATTENKONTAKT ÅRET OM

Badet på Skeppsbron blir en viktig attraktion på Skeppsbron. Både inbitna och mindre hårdnackade badare kan njuta av älvkontakten. Delar av badet skulle dessutom kunna användas som skridskobana på vintern, kanske kombinerat med en bastu, vilket ger en möjlighet att ha kontakt med vattnet året runt.

Från nocken fås älvutsikt dygnet runt, året runt. Längst ut är upplevelsen av elementens krafter ytterst påtaglig. Det utskjutna läget i älven tillsammans med ett generöst soldäck ger också en god soltillgång.

Vid nocken kan trappor anläggas för att möjliggöra att man kan nå vattnet. Trapporna kan även visualisera hur högt det aktuella vattenståndet är.

Parken hänger ihop med nocken. En picknick i parken kan kombineras både med sol, vind och vatten på nocken och ett svalskande dopp på badet.

RIKTLINJER

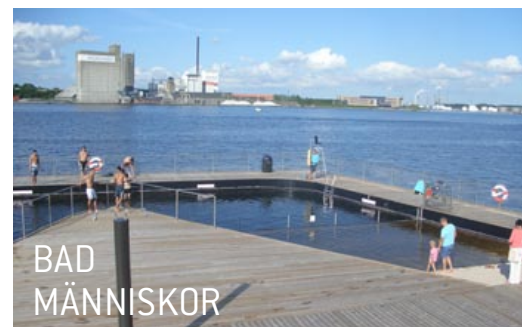
Parken

- Parken som anläggs framför Merkurhuset ska erbjuda plats för vila, lek och aktivitet.
- Parken ska ges ett modernt, robust formspråk som anspelar på platsens forna hamnkaraktär.
- Parken ska erbjuda så mycket gräs, träd och annan växtlighet som det utsatta läget vid älven tål.
- Det är viktigt att det finns platser som är vindskyddade med goda solförhållanden.
- Parken ska upplevas som en helhet, som är enkel att överblicka utan otrygga kanter eller hörn.
- Höjdskillnaden mellan Merkurhuset och den nya kajnivån kan tas upp med trappor, ramper och terrasser som kan innehålla planteringar och sittmöjligheter.
- Den lägre delen framför Kinesiska Muren ligger som en nedsänkt och avskild trädgård, som har plats för en förskolegård. Gården får hägnas in, men ska uppfattas som och vara allmänt tillgänglig.
- Tillgänglighet och säkerhetsaspekter för barn och vuxna ska vara en del av parkens utformning, för att undvika tillfälliga eller senkommande lösningar.
- Lekmiljöer ska vara en del av hela kajstråket men bör accentueras i närheten av badet och i parken.

GRÖNSKA, VEGETATION, MÖTESPLATS

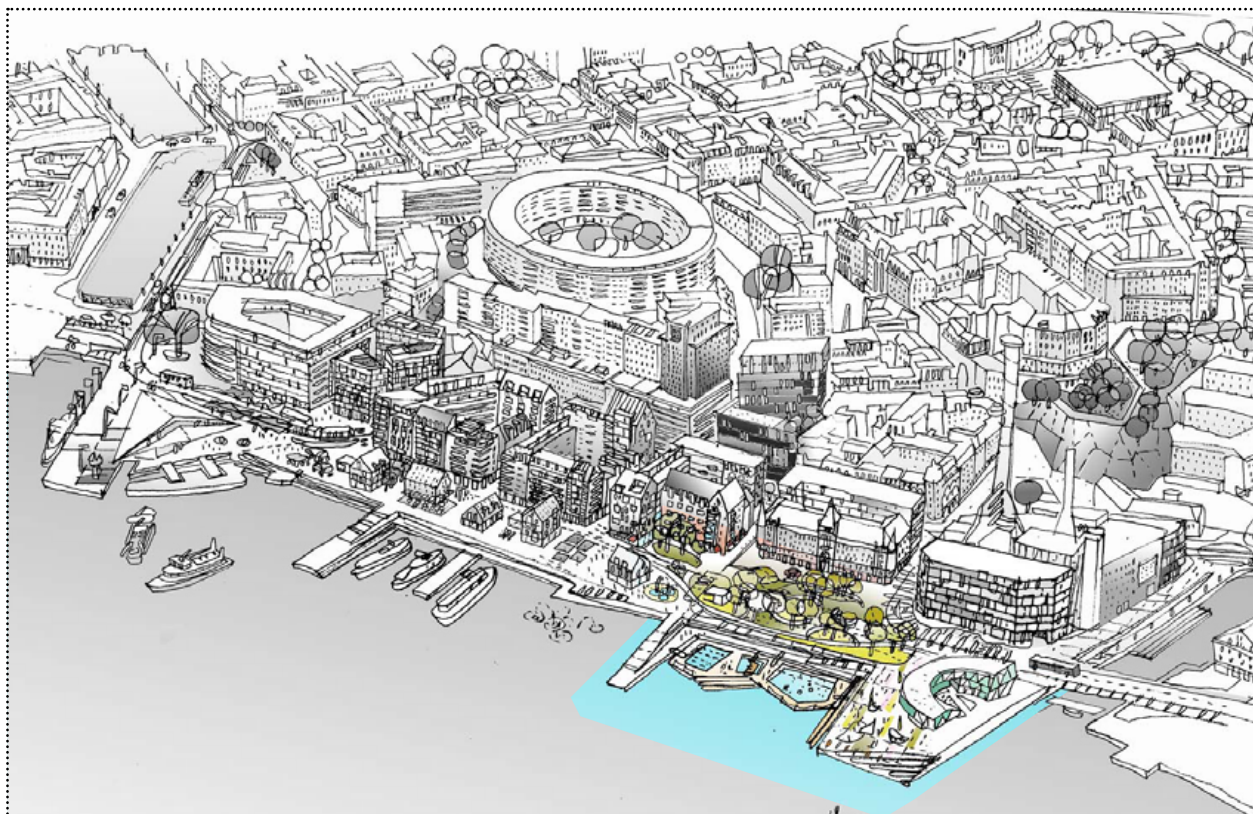
NOCKEN OCH PARKEN

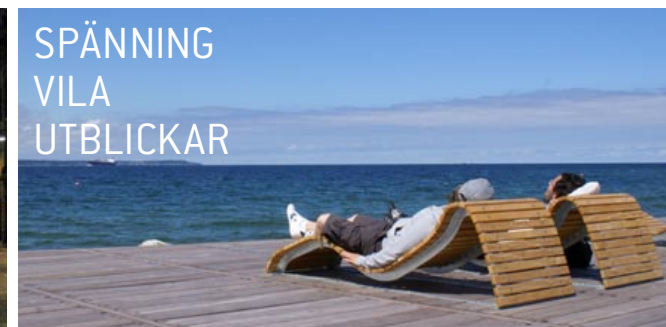
Badet

Badet blir en naturlig attraktion och samlingspunkt för människor från hela Göteborgsområdet.

- Intill badet kan det finnas soldäck med t.ex. kiosker, omklädningsmöjligheter och ev. bastu.
- Badet ska upplevas som att det är i älven.
- Badanläggningen ska bidra till att aktivera området året om och för människor i olika åldrar.
- Koppling mellan badet och parken är viktig och ska betonas.
- Badanläggningen kan innehålla en grund plaskdamm för små barn. På vintern skulle plaskdammen kunna frysas och användas för skridskoåkning.

RIKTLINJER

Byggnad på nacken

På nacken möjliggör detaljplanen en större byggnad i två våningar.

- Byggnaden ska helt eller delvis inrymma en publik verksamhet. Byggnadens bottenvåning ska vara av publik karaktär.
- Byggnaden ska gestaltningsmässigt höra samman med de övriga byggnaderna på kajen, men läget innebär utrymme för en friare form och en identitetsskapande utformning.
- Byggnaden på nacken ska även fungera som vindbrytare, alternativt bör utrymme för vindbrytare finnas.
- Byggnadens placering och utformning bör ta hänsyn till utblickarna över älvmynningen i väster från parken och badet.
- Byggnaden får inte skymma Merkurhuset och Kinesiska Muren från älven.
- Byggnaden på nacken kan bli föremål för någon form av idéävling.

Nocken

- Söder om byggnaden och utmed vattnet ska en vistelseyta i bästa utsiktsläge skapas, med sittplatser längs älven.
- Vistelsytorna på nacken ska utformas flexibelt för att uppmuntra till spontan aktivitet eller fungera för vila.
- Längst ut på nacken ska en bred trappa ner till vattnet anläggas, så att besökare kan uppleva variationer i årstider, väder och vind.
- Området mellan nacken och Rosenlundsverket kan vara lämpligt för oprogrammerad skate. Även delar av nacken är lämpligt område för skateboardåkning.
- Områden för skateboard, inlines m.m. gestaltas i robusta ytor i olika plan, som även kan användas för vistelse under sommaren.

Kopplingen till Järntorget

- Gestaltningen av Nocken och dess byggnad ska göras utifrån att de blir viktiga målpunkter för besökare från Järntorgsgatan.

Kopplingen från Esperantoplatsen/Surbrunnsgatan

- Gångbanan längs Surbrunnsgatan är entrén till kajen från det välbesökta stråket Kungsgatan och ska utformas särskilt inbjudande med tanke på att stadsrummet är hårt trafikerat. Den visuella kopplingen är särskilt viktig.

NOCKEN OCH PARKEN

Göteborgs Stad
Stadsbyggnadskontoret

STADSBYGGNADSKONTORET

KÖPMANSGATAN 20

BOX 2554

403 17 GÖTEBORG

TELEFON: 031-368 00 00

E-POST: SBK@STADSBYGGNAD.GOTEBORG.SE

WWW.STADSBYGGNAD.GOTEBORG.SE